

M e g n e v e z é s e			Gyalog			
szám	az örsnek	az örs parancsnokának	örmester	örsvezető	csendőr	összesen
99	Erdőköz	Bartók János örsv.	.	1	4	5
100	Breznóbánya	Demeter János örsv.	.	1	4	5
101	Péteri	Juhász András örsv.	.	1	4	5
102	Libetbánya	Deák Sándor örsv.	.	1	4	5
103	Ó-Hegy	Kul György örsv.	.	1	4	5

4-ik szárny: Esztergomban.

Parancsnok: Altorjai *Altorjay Imre* I. oszt. százados.

1-ső szakasz Esztergomban.

Parancsnok: *Holek László* főhadnagy.

104	Esztergom	Makkay Lázár örm.	2	1	5	8
105	Bajna	Torday János örsv.	.	1	5	6
106	Muzsla	Finna János cz. örm.	.	1	4	5
107	Kéménd	Kusza István cz. örm.	.	1	4	5
108	Komárom	Balogh Lajos cz. örm.	1	.	5	6
109	Guta	Juhász József örsv.	.	1	4	5
110	Nemes-Ócsa	Bercsényi Andr. örsv.	.	1	4	5
111	Ács	Kinn János örsv.	.	1	4	5
112	Nagy-Igmánd	Kovács György örsv.	.	1	4	5
113	Aszár	Butyka László örsv.	.	1	4	5
114	Bánhida	Laczó István örsv.	.	1	4	5
115	Tata	Bakos Ferencz örsv.	.	1	4	5
116	Ó-Gyalla	Mandl Lajos örsv.	.	1	4	5
117	Udvard	Berényi Miksa örsv.	.	1	4	5

2-ik szakasz Ipolyságon.

Parancsnok: *Blaskó Gyula* hadnagy.

118	Ipolyság	Borbély Imre örm.	1	1	7	9
119	Vámos-Mikola	Bogdán István örsv.	.	1	4	5
120	Szob	Gál János cz. örm.	.	1	4	5
121	Pierg	Istvánik Mihály örsv.	1	.	4	5
122	Korpona	Elfer Ignác örsv.	.	1	4	5
123	Bath	Takács János örsv.	.	1	4	5
124	Teszér	Gidró Mihály cz. örm.	.	1	4	5
125	Csáb	Szente János örsv.	.	1	4	5
126	Nagy-Csalomia	Wilfing Ferencz örsv.	.	1	4	5

M e g n e v e z é s e			Gyalog			
szám	az örsnek	az örs parancsnokának	örmester	örsvezető	csendőr	összesen
127	Nagy-Salló	Bartal Ignác örsv.	.	1	5	6
128	Léva	Nagy János cz. örm.	.	1	5	6
129	Verebély	Laczó István örsv.	.	1	5	6
130	Aranyos-Marót	Wagner János örm.	1	.	6	7
131	Ujbánya	Wizauer Antal örsv.	.	1	4	5
132	Oszlány	Rudolf Ferencz örsv.	.	1	4	5
133	B.-Szt-Kereszt	Szenderszky András örsv.	.	1	4	5
134	Körmöczbánya	Singer Ferencz örm.	.	1	4	5

Segéd munkások :

a segédtszti irodában : Nagy Sámuel, Kovács István és Flórián János örmesterek;

a számvivőségénél : Sander Vilmos vizsg. számv. örmester;

a hadbiróságnál : Weisz Mór örsvezető;

az 1. szárnyánál : Venyige Fülöp örmester;

a 2. „ Egnér Lajos „

a 3. „ Bonifert Alajos „

a 4. „ Kónya Ferencz „

Segédoktatók :

Fejér Béla örmester az 1-ső } szárny állományából.
Paár Lajos örmester a 2-ik }

*

A csendőr-kerület állománya : 2 törzs-, 17 főtiszt; 24 örmester; 137 örsvezető; 644 csendőr; 4 szárny; 10 szakasz; 143 örs.

A kerület területe : 41883.14 □ km.; lakosainak száma: 2.077,403. Egy csendőrré átlag 52.03 □ km. és 2575 lakos esik.

VI. számú osendőrkerület.

Törzs : Székes-Fehérvárt.

Parancsnok : Bodzai Sönsér Nándor ezredes.

Par.-helyettes : Kézdivásárhelyi Pap Mihály százados.

Segédtszt : Tyrman József hadnagy.

Oktató tisztt : Jaszusch Ferencz főhadnagy.

Számvivő : Misnay Jenő hadnagy-számvivő.

Hadbíró : Tóth István honvédszázados-hadbíró,
a m. kir.V. honv.-kerületi parancsnokságtól beosztva.

Megnevezése		Gyalog				
szám	az örsnek	az örs parancsnokának	Örmester	Örsv.	Csendőr	Összesen

1-szárny : Székes-Fehérvárt.

Parancsnok : Dombrádi Nagy Gyula II. oszt. százados.
1-ső szakasz Székes-Fehérvárt.

Parancsnok : Kováts Ferencz főhadnagy.

1	Szék.-Fehérv.	Lollok Lajos örm.	2	1	7	9
2	Nádasd-Lad.	Csiszér Imre cz. örm.	.	1	4	5
3	Seregélyes	Szolak Imre cz. örm.	.	1	4	5
4	Kálóz	Bogdán József cz. örsv.	.	1	4	5
5	Sárbogárd	Bán Sándor örsv.	.	1	5	6
6	Czecze	Koller Emil örsv.	.	1	4	5
7	Duna-Pentele	Kupecz Kálmán örsv.	.	1	5	6
8	Adony	Ramser János cz. örm.	.	1	5	6
9	Frcsi	Lévai Gábor cz. örm.	.	1	5	6
10	Vaál	Keszler Ferencz cz. örm.	.	1	5	6
11	Bicske	Boday István cz. örm.	.	1	5	6
12	Csákvár	Hetesi Mihály örsv.	.	1	5	6
13	Moór	Latzin Viktor cz. örm.	.	1	5	6
14	Nyék	Csizmadia János örsv.	.	1	4	5
15	Polgárdi	Halász Mihály örsv.	.	1	4	5
161	Sóskút	Plundrik Mihály cz. örsv.	.	1	4	5

2-ik szakasz Veszprémben.

Parancsnok : Szilágyi Gergely hadnagy.

16	Veszprém	Mantsch Gusztáv örm.	1	1	6	8
17	Város-Lőd	Stubán Gyula örsv.	.	1	5	6
18	Nagy-Vázsony	Csapó László cz. örsv.	.	1	5	6
19	Devecser	Gergely György cz. örm.	.	1	6	7

Megnevezése		Gyalog				
szám	az örsnek	az örs parancsnokának	Örmester	Örsv.	Csendőr	Összesen
20	Nagy-Alásony	Laky Dénes örsv.	.	1	4	5
21	Pápa	Fidesz Frigyes cz. örm.	.	1	4	5
22	Ugod	Pap Sándor örsv.	.	1	4	5
23	Lázi	Réfi Károly örsv.	.	1	4	5
24	Zircz	Perei Imre örsv.	.	1	4	5
25	Várpalota	Molnár Lajos örsv.	.	1	4	5
26	Siófok	Palásti János cz. örm.	.	1	4	5
27	Enying	Lénárth Mihály cz. örm.	.	1	5	6
28	Szilas-Ballás	Szász Imre örsv.	.	1	5	6
29	Lovász-Patona	Maron István örsv.	.	1	4	5
30	Csesznek	Bélteki Mihály cz. örsv.	.	1	4	5
171	Csetény	Gubicza Benő örsv.	.	1	4	5

3-ik szakasz Szegzárdon.

Parancsnok : Nádasdi Sárközy Kázmér főhadnagy.

31	Szegzárd	Várad János örm.	1	1	6	8
32	Báttaszék	Ugrai Lőrincz cz. örsv.	.	1	4	5
33	Bonyhád	Mészáros József örsv.	.	1	5	6
34	Tevel	Nagy Károly örsv.	.	1	4	5
35	Dombovár	Hirschler Vilmos örsv.	.	1	4	5
36	Szakcs	Zsebeházi Gyula örsv.	.	1	4	5
37	Tamási	Högyey Sándor cz. örm.	.	1	5	6
38	Gyöng	Németh Dávid örsv.	.	1	5	6
39	Simontornya	Kovács János örsv.	.	1	5	6
40	Duna-Földvár	Badics László cz. örm.	.	1	4	5
41	Paks	Varga Vincze örsv.	.	1	5	6
42	Fadd	Mikó János örsv.	.	1	4	5
179	Ozora	Lassú Lajos cz. örsv.	.	1	4	5

2-ik szárny : Sopronban.

Parancsnok : Ruzs Illés I. osztályu százados.

1-ső szakasz Sopronban.

Parancsnok : Várkonyai Boggyay Vincze főhadnagy.

43	Sopron	Szakács Géza örm.	2	1	6	9
44	Füles	Schmidt Flórián örsv.	.	1	4	5
45	Kapuvár	Kolonics József örsv.	.	1	4	5
46	Csorna	Börzsei János cz. örm.	.	1	4	5
47	Szany	Borsányi István cz. örm.	.	1	4	5
48	F.-Szt-Miklós	Kerek Mihály örsv.	.	1	4	5
49	Német-Lövő	Szilva György cz. örm.	.	1	4	5

Megnevezése			Gyalog			
szám	az őrnek	az őr parancsnokának	Örmester	Örsv.	Csendőr	Összesen
50	Csepreg	Moldován Sánd. cz. őrm.	.	1	4	5
51	Felső-Pulya	Szalmutter József örsv.	.	1	5	6
52	Nagy-Marton	Dann Simon cz. őrm.	.	1	4	5
53	Kis-Marton	Novák Antal cz. örsv.	.	1	4	5
54	Feketeváros	Faludi János örsv.	.	1	4	5
55	L.-Szt-Miklós	Hofer Mihály cz. őrm.	.	1	4	5
56	Kabold	Stampf Mátyás örsv.	.	1	4	5
160	Iván	Pongrácz Pál örsv.	.	1	4	5
162	Nagy-Czenk	Vidák János cz. őrm.	.	1	4	5
164	Beled	Naszáros Antal örsv.	.	1	4	5

2-ik szakasz Győrött.

Parancsnok: *Kintis István* hadnagy

57	Magyar-Óvár	Maurovics Gál őrm.	1	.	5	6
58	Bajka	Monori Károly örsv.	.	1	4	5
59	Nezsider	Bernhardt János örsv.	.	1	4	5
60	Boldogasszony	Mózer József cz. őrm.	.	1	4	5
61	M.-Szt János	Kokas Sándor örsv.	.	1	4	5
62	Lébény	Preis János örsv.	.	1	4	5
63	Zurány	Petrucz Gábor örsv.	.	1	4	5
64	Magyar-Bruck	Spisák András cz. őrm.	1	.	5	6
65	Győr	Szeghő István cz. őrm.	1	1	6	8
66	Hédervár	Halász János cz. őrm.	.	1	4	5
67	Kóny	Serbán Imre örsv.	.	1	4	5
68	Téth	Simon Károly cz. őrm.	.	1	5	6
69	Gy.-Sz.-Márt.	Szöcs Mihály cz. őrm.	.	1	6	7
70	Gönyő	Höllisch János cz. örsv.	.	1	4	5

3-ik szárny: *Pécsett.*Parancsnok: *Postupici Kostka Pál* I. oszt. százados.1-ső szakasz: *Pécsett.*Parancsnok: *Körner Károly* hadnagy.

71	Pécs	Neumayer Szilárd hadapr.	2	1	6	9
72	Egerág	Bökönyi Lajos örsv.	.	1	4	5
73	Szederkény	Fodor Mihály örsv.	.	1	4	5
74	Pécsvárad	Faragó Ferencz cz. őrm.	.	1	5	6
75	Mágoes	Cziriák Mihály örsv.	.	1	4	5
76	Sásd	Ober Ede örsv.	.	1	5	6
77	Bakocza	Müller Jakab örsv.	.	1	4	5
78	Szent-Lőrincz	Gubola János örsv.	.	1	5	6

Megnevezése			Gyalog			
szám	az őrnek	az őr parancsnokának	Örmester	Örsv.	Csendőr	Összesen
79	Sellye	Schrédel Károly őrm.	.	1	4	5
80	Baksa	Hegyi József örsv.	.	1	4	5
81	Vaiszló	Omeisz Gyula cz. örsv.	.	1	4	5
82	Siklós	Bozsing József cz. őrm.	.	1	5	6
83	Beremend	Angyal Lajos örsv.	.	1	4	5
84	Dárda	Török Mihály cz. őrm.	.	1	5	6
85	Főherczeglak	Kósa József örsv.	.	1	4	5
86	Mohács	Német Athanáz cz. őrm.	.	1	5	6
180	Mohács-Sziget	Klein Gyula cz. őrm.	.	1	4	5
87	Duna-Szekeső	Vörös József örsv.	.	1	4	5
88	Herczegszőlős	Németh Géza cz. örsv.	.	1	4	5
178	Kácsfalu	Pelczmann Ignác örsv.	.	1	4	5

2-ik szakasz: Kaposvart.

Parancsnok: *Baksay Sándor* hadnagy.

89	Kaposvár	Kovács János cz. őrm.	1	1	5	7
91	Báté	Mészáros János örsv.	.	1	4	5
92	Gálosfa	Bayér József cz. örsv.	.	1	4	5
93	Kadarkut	Marcza Dániel örsv.	.	1	4	5
94	Latocsa	Peresztegi József cz. örsv.	.	1	4	5
95	Szigetvár	Tarcsafalvi Lajos cz. őrm.	.	1	4	5
96	Barcs	Mody János őrm.	.	1	4	5
97	Vizvár	Bertók János örsv.	.	1	4	5
98	Nagy-Atád	Boér János cz. őrm.	.	1	4	5
99	Szulok	Úrge Ferencz örsv.	.	1	4	5
100	Babocsa	Klausznitz Fr. cz. őrm.	.	1	4	5
101	Harságy	Nagy János örsv.	.	1	4	5
168	Görgeteg	Turi Károly örsv.	.	1	4	5
113	Zákány	Schwarz András cz. örsv.	.	1	4	5
114	Csurgó	Szigeti György cz. őrm.	.	1	4	5
115	Inke	Olosz Béla cz. őrm.	.	1	4	5
172	Berzence	Szücs János örsv.	.	1	3	4
173	Csököly	Miklós Péter örsv.	.	1	4	5
174	Surd	Tánczos Mihály örsv.	.	1	4	5

3-ik szakasz: Marczaliban.

Parancsnok: *Dumbovics Emil* hadnagy.

102	Marczali	Gecse István cz. őrm.	1	1	5	7
103	Nemes-Vid	Kardos Géza örsv.	.	1	4	5
104	B.-Berény	Bartos Márk örsv.	.	1	4	5

Megnevezése			Gyalog			
szám	az örsnek	az örs parancsnokának	Örmester	Örsv.	Csendőr	Összesen
105	Boglár	Varga Sándor örsv.	.	1	4	5
106	Lengyeltóti	Kazán János örsv.	.	1	4	5
107	Fajsz	Babos Ferencz örsv.	.	1	4	5
108	Karád	Bebesi János örsv.	.	1	4	5
109	Köröshegy	Vass János cz. örsv.	.	1	4	5
110	Ádánd	Bucskó István cz. örsv.	.	1	4	5
111	Tab	Ilyés András örsv.	.	1	4	5
112	Igal	Baumholzer Dávid örsv.	.	1	4	5
90	Nagy-Bajom	Sausek Géza cz. örm.	.	1	4	5
169	Tör.-Koppány	Ürge Lőrincz örsv.	.	1	4	5
175	Mernye	Filó József örsv.	.	1	4	5

4-ik szárny : Szombathelyen.

Parancsnok : Szinyérszegi Keresztury Sándor
I. osztályu százados.

1-ső szakasz Szombathelyen.

Parancsnok : Mátékovics Lajos főhadnagy.

116	Szombathely	Achel Bertalan örm.	2	1	6	9
117	Pornó	Mang Ede örsv.	.	1	4	5
118	Acsád	Balta János örsv.	.	1	4	5
119	Kőszeg	Pollák Samu cz. örsv.	.	1	4	5
120	Borostyánkő	Rausz Antal örsv.	.	1	4	5
121	Sárvár	Moncz Sándor cz. örm.	.	1	4	5
122	Urai-Ujfalu	Nagy Ferencz örsv.	.	1	4	5
123	Káld	Pápai József cz. örm.	.	1	4	5
124	Kis-Czell	Gulyás József cz. örm.	.	1	4	5
125	Kemen.-Högy.	Schönberger Károly örsv.	.	1	4	5
126	Jánosháza	Pap Lipót örsv.	.	1	4	5
163	Rohoncz	Tanai Antal örsv.	.	1	4	5
181	Tót-Keresztúr	Gáspár Gábor örsv.	.	1	4	5

2-ik szakasz Körmenten.

Parancsnok : Molnos Kálmán hadnagy.

127	Körment	Schneider István cz. örm.	1	1	6	8
128	Vasvár	Simoka Jakab cz. örm.	.	1	4	5
129	Kis-Bér	Gabriel Alajos örsv.	.	1	4	5
130	Német-Ujvár	Vasvári Mór örsv.	.	1	4	5
131	Szent-Elek	Nitsch András örsv.	.	1	4	5
132	Felső-Eőr	Vuxán Szilárd örsv.	.	1	4	5

Megnevezése			Gyalog			
szám	az örsnek	az örs parancsnokának	Örmester	Örsv.	Csendőr	Összesen
133	Pinkafő	Roch Károly örsv.	.	1	4	5
134	Szt-Gotthárd	Hetényi Dávid cz. örm.	.	1	4	5
135	Gyanafalva	Kajtár Ödön cz. örm.	.	1	4	5
136	Öri-Sz.-Péter	Zsizsek János örsv.	.	1	4	5
137	Felső-Lendva	Táncsis István örsv.	.	1	4	5
138	Mura-Szombat	Hunyadi Sánd. cz. örm.	.	1	4	5

3-ik szakasz : Zala-Egerszegen.

Parancsnok : Reviczky Jenő főhadnagy.

139	Zala-Egerszeg	Orbán Elek örm.	1	1	6	8
140	Zala-Lövő	Kádár Lajos örsv.	.	1	5	6
141	Nova	Györe Ferencz örsv.	.	1	5	6
142	Pacsa	Molnár István örsv.	.	1	4	5
143	Keszthely	Bernschütz József cz. örm.	.	1	5	6
144	Tapolcza	Unger Lőrincz cz. örm.	.	1	5	6
145	Köveskállya	Palsovics János örsv.	.	1	4	5
146	Balaton-Füred	Preicht Mihály cz. örm.	.	1	4	5
147	Sümege	Németi József cz. örm.	.	1	5	6
148	Szent-Grót	Kiss József cz. örm.	.	1	5	6
165	Nyirád	Bambek József örsv.	.	1	4	5
166	N.-Kapornak	Kovács János örsv.	.	1	4	5
170	Nagy-Lengyel	Ács György cz. örm.	.	1	3	4
176	Söjtör	Csafal Antal örsv.	.	1	4	5
177	Zalavár.	Fodor Sándor örsv.	.	1	4	5

4-ik szakasz Nagy-Kanizsán.

Parancsnok : Göttmann Bódog főhadnagy.

149	Nagy-Kanizsa	Borbély István örm.	1	1	6	8
150	Gelse	Máthé Elek örsv.	.	1	4	5
151	Kis-Komárom	Horváth Kálmán cz. örm.	.	1	4	5
152	Bánok-Sz.-Gy.	Vámos Károly örsv.	.	1	4	5
153	Letenye	Dobrovics Gyula cz. örsv.	.	1	5	6
154	Perlak	Habesler Mihály cz. örsv.	.	1	4	5
155	Csáktornya	Szücs Lajos cz. örm.	1	.	4	5
156	Stridó	Bánrévi Gábor csendőr	.	1	4	5
157	Alsó-Lendva	Bodiczki Lajos cz. örm.	.	1	5	6
158	Bellatincz	Schápi János cz. örsv.	.	1	4	5
159	Győrfa	Balázs János örsv.	.	1	5	6
167	Alsó-Domboru	Németh István örsv.	.	1	4	5

Segéd munkások :

- a segédtiszti irodában :* Reider Lónárd, Ormos András és Agócs István őrmesterek ;
- a számvivőségnél :* Gál János és Márton István vizsg. számv. őrmesterek ;
- a hadbírósnál :* Cziko Sándor őrmester ;
- az 1. szárnyánál :* Rácz Elemér őrmester ;
- a 2. „* Rosenauer Péter őrmester ;
- a 3. „* Erdélyi Sándor ez. őrmester ;
- a 4. „* Gillyón Albert őrmester.

*

A tanosztálynál segédoktatói minőségben beosztva : Borényi Adolf és Babcsák István őrmester és Somogyi Lajos őrsvezető.

A csendőr-kerület állománya : 2 törzs-, 19 főtiszt; 24 őrmester, 178 őrsvezető; 784 csendőr; 4 szárny; 12 szakasz; 181 őrs.

A kerület területe: 40510-43 □ kilométer; lakosainak száma: 2-415,246.

Egy csendőrre átlag 41-09 □ km. és 2450 lakos esik.

Magyar királyi horvát-szlavon csendőrparancsnokság.

Törzs : Zágrábban.

- Parancsnok: *Halla Nándor* alezredes.
- Másod törzstisztek: *Tomertin Márton* alezredes és *Popović János* őrnagy.
- Segédtiszt: *Quinz Károly* főhadnagy.
- Számvivő: *Maikić Mihály* hadnagy-számvivő.
- Hadbíró: *Say Károly* honvédszázados-hadbíró, a m. kir. VII. honvéd kerületi parancsnokság törzsétől beosztva.

1. szárny : Zágrábban.

- Állománya: 4 tiszt, 5 őrmester, 52 őrsvezető, 182 csendőr.
- Parancsnok: *Bedeković Károly* százados.

1. szakasz : Zágrábban.

- Parancsnok: *Kunst Ferencz* főhadnagy.
- Őrsök: Zágráb (10), Sesvete (4), Brdovec (4), Samobor (4), Brezovica (4), Sv. Ivan Zelina (5), Drugoselo (4), Podused (4), Sisak (5), Vel. Gorica (5), Gušće (4), Jasna (4), Pisarovina (5), Krašić (4), Pokupsko (5), Kostanjevac (4), Lasinja (5), Bistra Dol. (4).

2. szakasz : Belovárt.

- Parancsnok: *Ilakovic Lukács* hadnagy.
- Őrsök: Belovár (6), Rača (5), Čačešnica (5), Grubišnopolje (5), Pitomaca (5), Gjurjevac (5), Gor. Kovačica (4), Ivanjska (4), Križevac (5), Sv. Ivan Zabno (4), Vrbovec (4), Križ (4), Popovača (5), Kutinja (5), Časma (4), Kloštar Ivanić (4), Glina (5), Kapronca (5), Dol. Mosti (4).

3. szakasz : Varasdán.

- Parancsnok: *Madžerić Antal* hadnagy.
- Őrsök: Varasd (6), Vinica (5), Ivanec (4), Novimetrov (4), Bednja (4), Stubica (4), Zlatar (4), Marija Bistrica (4), Zabok (4), Krapina (4), Prograda (4), Klanjec (4), Desinic (4), Ludbreg (4), Rička gor. (4), Mihovljani (4).

2. szárny : Eszéken.

- Állománya: 4 tiszt, 5 őrmester, 54 őrsvezető, 186 csendőr.
- Parancsnok: *Marjanović Lukács* százados.

1. szakasz : *Eszéken.*Parancsnok : *Schwarz János* hadnagy.

Örsök : Eszék (11), Valpovo (4), Dolj. Miholjac (4), Moslavina (5), Koška (4), Čepin (4), Tenje (4), Dálja (4), Sljivoševci (4), Bizovac (4), Našice (4), Orahovica (5), Podgorač (4), Slatina (5), Sopje (4), Gradina (4), Virovitica (5), Vucin (4).

2. szakasz : *Vukovárt.*Parancsnok : *Petrás Balázs* főhadnagy.

Örsök : Vukovár (5), St. Mikanovci (4), Otok (4), Nemci (4), Županja (4), Babinagrada (4), Drenovci (4), Vrpolje (4), Lev. Varoš (5), Djakovo (5), Vuka (4), Vinkovce (4), Markušiča (4), Ilok (4), Čerević (4), Erdevik (4), Sid (5), Opatovac (4), Bobota (4), Moravić (4).

3. szakasz : *Mitroviczán.*Parancsnok : *Blašković Márk* főhadnagy.

Örsök : Mitrovic (5), Martinci (4), Klenak (4), Hrtkovci (4), Kupinovo (4), Boljevci (4), Zimony (5), Simanovci (4), Stara Pazua (4), Stari Banovci (4), St. Slankamen (4), Karlócza (4), Calma (4), Ruma (4), Dobrinci (4), Irig (4), Kamenica (4), Indjija (4), Gregurevci (4).

3. szárny : *Petrinján.*

Állománya : 4 tiszt, 5 őrmester, 52 örsvezető, 193 csendőr.

Parancsnok : *Duduković Tódor* százados.1. szakasz : *Petrinján.*Parancsnok : *Michl Pál* főhadnagy.

Örsök : Petrinja (9), Bednik (4), Sunja (4), Mečenčani (4), Crkvenibok (4), Dubica (4), Kostajnica (4), Jasenovac (4), Zrinj (4), Dvor (5), Rujevac (5), Žirovac (5), Klašnić (5), Maligradac (4), Kraljevčani (4), Glina (5), Oblaj (5), Novska (4), Lipovljani (4), Divuša (5).

2. szakasz : *Pozsegán.*Parancsnok : *Lovincić Sándor* főhadnagy.

Örsök : Pozsega (6), Begtez (7), Kamensko (6), Ruševo (4), Pleternica (4), Lučinci (5), Daruvár (5), Blagorodovac (4), Pakrac (5), Čaglić (4), Kukunjevac (4), Okučani (4), O-Gradska (4), Cernik (5), Oriovac (4), Sibirj (4), Vel.-Bastaji (5), Petrovoselo (4), Brod (4), Garčin (4).

3. szakasz : *Károlyvárosban.*Parancsnok : *Lavrnja János* hadnagy.

Örsök : Károlyváros (5), Topusko (4), Paunovac (5), Vrginmost (4), Bović (4), Vukmanić (4), Vojnić (4), Perjasica (4), Barilovic (4), Sluin (5), Vališselo (5), Krstinja (5), Veljuu (4), Primišlje (4), Modrušpotok (5).

4. szárny : *Ogulinban.*

Állománya : 3 tiszt, 5 őrmester, 46 örsvezető, 160 csendőr.

Parancsnok : *Bach Alajos* százados.1. szakasz : *Ogulinban.*Parancsnok : *Golubović Károly* százados.

Örsök : Ogulin (9), Generalskistol (4), Jasenak (4), Modruš (4), Josipdol (4), Plaški (4), Delince (4), Čabar (4), Fužine (4), Novi (4), Kraljevica (4), Sušak (4), Severin (4), Vrbovsko (4).

2. szakasz : *Otocsáczon.*Parancsnok : *Mirovic Milovan* hadapród-tiszth. ideigl.

Örsök : Otocsácz (5), Dabar (4), Vrhovine (4), Vratnik (4), Senj (4), Jezerane (4), Brinj (4), Močila (4), Vaganac (4), Rakovica (5), Zavalje (5), Nebluje (5), Priboj (4), Korenica (4), Bunić (4), N. Kršlje (5).

3. szakasz : *Gospicson.*Parancsnok : *Sertić György* hadnagy.

Örsök : Gospics (6), Medak (5), Brušani (4), Kula (4), Perušić (4), Gornje Kosinj (4), Janjče (4), Karlopago (4), Podlapac (4), Udbina (5), Doln. Lapac (5), Doljani (5), Srb (5), Vrelo (5), Gračac (5), Bruvno (4), Lovinac (4), Siljci (4).

A magyar királyi horvát-szlavon csendőrség állománya : 3 törzs-, 17 főtiszt, 24 őrmester, 206 örsvezető, 721 csendőr; 4 szárny, 12 szakasz, 213 örs.

A parancsnokság területe : 42516·015 □ km.; a lakosok száma : 1.892,499.

Egy csendőrre átlag 44·706 □ km. és 1990 lakos esik.

Császári királyi csendőrség.

Főfelügyelő:

Gieslingeni Giesl Henrik báró, táborszernagy.

Parancsörtiszt:

Felsenberg Edgár, százados.

1. sz. országos csendőrparancsnokság.

Törzs: Bécs.

Parancsnok: neustanmi *Deitenhofen Adolf*, ezredes.

Oszt. par.: 1. Bécs, 2. Bécs, 3. Krems,
4. St.-Pölten, 5. Bécs-Ujhely.

2. sz. országos csendőrparancsnokság.

Törzs: Prága.

Par.: *Dürr Frigyes*, ezredes; helyettese: *Schrötter Antal*, alezredes.

Oszt. par.: 1. Prága, 2. Leitmeritz, 3. Budweis,
4. Jičín, 5. Pilsen, 6. Csaszlau, 7. Eger, 8. Reichenberg
9. Königrätz, 10. Chrudim, 11. Tábor,
12. Pisek, 13. Komotau, 14. Smichow, 15. Cseh-Leipa.

3. sz. országos csendőrparancsnokság.

Törzs: Innsbruck.

Par.: *Friedlsbergi Kraus Antal*, ezredes.

Oszt. par.: 1. Innsbruck, 2. Trient, 3. Roveredo,
4. Bozen, 5. Bregenz, 6. Bruneck.

4. sz. országos csendőrparancsnokság.

Törzs: Brünn.

Par.: *Gallina Antal*, alezredes.

Oszt. par.: 1. Brünn, 2. Olmütz, 3. Znaim, 4. Magyar-Hradisch,
5. Iglau, 6. Morva-Fehértemplom.

5. sz. országos csendőrparancsnokság.

Törzs: Lemberg.

Par.: *Otthauseni Uhle Eduard*, ezredes; helyettese:
Rduch Ferencz, alezredes; másod-törzstisztek:
Schuschnig Alajos és *Indra Ferencz* őrnagyok.

Oszt. par.: 1. Lemberg, 2. Krakkó, 3. Rzeszów,
4. Przemysl, 5. Tarnopol, 6. Stanislau, 7. Sanok,
8. Tarnow, 9. Tarnobrzeg, 10. Kolbuszowa, 11. Rava-

ruska, 12. Bródy, 13. Brzežan, 14. Zaleszczyki,
15. Kolomea, 16. Stryj, 17. Uj-Sandec, 18. Wadowice,
19. Jaroslau.

6. sz. országos csendőrparancsnokság.

Törzs: Grác.

Par.: *Gramposchich Roman*, ezredes.

Oszt. par.: 1. Grác, 2. Grác, 3. Leoben, 4. Marburg,
5. Cilli.

7. sz. országos csendőrparancsnokság.

Törzs: Triest.

Par.: *Marchetti Antal*, alezredes.

Oszt. par.: 1. Triest, 2. Görz, 3. Pola.

Különítmény a tengerészeti szertárnál Polában:
par.:

8. sz. országos csendőrparancsnokság.

Törzs: Linz.

Par.: *Neuerer Gottfried*, alezredes.

Oszt. par.: 1. Linz, 2. Linz, 3. Ried.

9. sz. országos csendőrparancsnokság.

Törzs: Zara.

Par.: *Grössl Engelbert*, alezredes.

Oszt. par.: 1. Zara, 2. Spalato, 3. Cattaro, 4. Sebenico,
5. Ragusa, 6. Risano.

10. sz. országos csendőrparancsnokság.

Törzs: Troppau.

Par.: *Hermann Simon*, alezredes.

Oszt. par.: 1. Troppau, 2. Troppau.

11. sz. országos csendőrparancsnokság.

Törzs: Salzburg.

Par.: *Kisslinger Albin*, őrnagy.

Oszt. par.: 1. Salzburg.

12. sz. országos csendőrparancsnokság.

Törzs: Laibach.

Par.: *Rummer Károly*, őrnagy.

Oszt. par.: 1. Laibach, 2. Laibach, 3. Rudolfswerth.

13. sz. országos csendőrparancsnokság.

Törzs: Czernovitz.

Par.: *Eschheimi Reinelt Vilmos*, őrnagy.

Oszt. par.: 1. Czernovitz, 2. Suczawa, 3. Radautz

14. sz. országos csendőrparancsnokság.

Törzs: Klagenfurt.

Par.: Oppitz Adolf, őrnagy.

Oszt.-par.: 1. Klagenfurt, 2 Villach.

Cs. és kir.
csendőrség Bosznia- és Hercegovinában.

Törzs: Sarajevo.

Parancsnok: Gorikai Tomičić János, ezredes. —

Szemlész-törzstiszt: Cvetičanin Manó, őrnagy.

A portyázó csapat parancsnoka: Davidović Sándor, őrnagy.

Szárnyparancsnokságok: Sarajevo, Travnik, Banjaluka, Bihač, D.-Tuzla, Mostar, Trebinje.

Szakaszparancsnokságok: Sarajevo, Kiseljak, Višegrad, Foča, Cajnica; — Travnik, Bugojno, Livno; — Banjaluka, Dervent, Bosn.-Kostajnica; — Bihač, Krupa, Petrovac; — D.-Tuzla, Brčka, Bjelina, Vlasenica; — Mostar, Konjica, Nevesinje; — Trebinje, Stolac, Gačko, Bilek.

Rendszeresített állomány: 2 törzstiszt, 12 I. és II. oszt. százados, 20 főhadnagy, 2 hadnagy, 8 kezelőtiszt, 50 őrmester, 174 örsvezető, 1763 csendőr, összesen 44 tiszt, 1987 főnyi legénység, 7 szárny, 25 szakasz és 240 örs.

Ehhez:

a) Állandó karhatalmi segédlet 200 fő.

b) Portyázó csapat: 3 szárny 100—100 fővel, összesen 300 fő, ezek közt 200 csendőr és 100 önként jelentkező közös hadseregbeli katona.

3 szárny, 2—2 szakasz, 4—4 járőr 8—8 rajjal.

1 törzstiszt, 3 százados, 3 főhadnagy, 1 kezelőtiszt.

Állomány átnézete.

Országos csendő- parancs- nokság	Osztag	Járás	Törzstisztek		Főtisztek			Számvívők	Legénység			
			Ezredes	Alvezredes	Őrnagy	I. o.	II. o.		Főhadnagy	Hadnagy	Őrvezető	Csendőr
1	5	18	1	1	7	1	1	1	23	121	405	549
2	15	89	1	1	17	1	1	1	101	231	1214	1546
3	6	24	1	1	8	1	1	1	28	104	442	574
4	6	31	1	1	8	1	1	1	36	125	463	624
5	19	74	4	4	30	1	1	1	86	308	1630	2024
6	5	19	1	1	7	1	1	1	23	108	404	535
7	3	11	1	1	4	1	1	1	13	53	220	286
8	3	12	1	1	4	1	1	1	14	60	197	271
9	6	13	1	1	8	1	1	1	18	107	505	630
10	2	7	1	1	2	1	1	1	9	31	108	148
11	1	4	1	1	1	1	1	1	6	27	98	131
12	3	11	1	1	3	1	1	1	14	57	207	278
13	3	8	1	1	3	1	1	1	11	56	205	272
14	2	7	1	1	2	1	1	1	10	41	158	209
Összesen	79	328	5	7	33	12	26	6	392	1429	6256	8077
Különítmény Pórában	—	—	—	—	—	—	1	—	2	5	66	73

Történeti és statisztikai adatok az 1889-ik évről.

A mozgalmas megelőző évek után a lefolyt 1889-ik évet a rendkívüli eseményektől ment, csendes viszonyok között való működés jellemzi. Mintha a mi viszonyainknál is érvényesülni látszana az esély azon törvénye, hogy nagyobb izgalmak, erőmegfeszítések és eseményteljes idők után természetesen nyugodtabb, csendesebb és rendes viszonyok következnek. Mert a lefolyt 1889-ik évben nem fordultak elő sem nagyobb rablóüldözések, sem — a múlt években országos járványként dühöngött — oly elemi csapások, a melyek alkalmat adtak volna e téren újra is gyarapítani azon érdemet és dicsőséget, a melyek az előző évek gyakran válságos viszonyai között kiküzdve lőnek. Habár tehát ily módon a külszolgálat terén az 1889-ik év története nem jegyeshet fel nagyobb eredményeket, — mi a közbiztonsági szolgálatot illetőleg bizonyára nem kis részben csak örvendetes következménye az előbbi évek alapos és derék működésének — mégis testületünk a folytonos fejlődés útján meg nem állapodva, ez évben is gyarapította áldásos működése által jól kiérdemelt hírnevét, s ezen évben is előfordult, országos feltűnést keltett, súlyos és bonyolult bűntények kiderítése által most is jelét adta hagyományos megbízhatóságának s munkás tevékenységének.

Az intézmény fejlődésére ezen év nem igen mondható kedvezőnek, a mennyiben az államháztartásban helyreállítandó egyensúly minden téren a legmészszebben takarékoskosságot parancsolván; a csendőrség fejlesztésénél is csak a legúgatóbb szükséglet keretén belül történt szaporítás, mely ily módon egészében nem is tarthatott tehát lépést a tényleges szükséggel. Bármennyire óhajtandó is volt azon-

ban a megfelelő gyarapodás; első sorban állván az ország pénzügyi viszonyainak rendezése: csakis ö jövőre halaszthatjuk abbéli reményeinket, mely jöva hivatva lesz a kónyszorhelyzetből kifolyó visszamaradást lehetőleg pótolni.

A csendőrség különböző alapjai, a tavaly közölt vagyoni mérleggel szemben, az alapítványszerű kiadások eszközlése mellett a következő gyarapodást mutatják:

	1887 év végén	1888	Többlet
1. Csendőrségi jolvénypótdíj-alap	40425.78	40636.91	211.13
2. Csendőrségi jutalmazási közös alap	13601.09	13715.91	114.82
3. Csendőrségi jutalmazási külön (a zsebkönyv jövedelméből teremtett) alap: 1888-ban 2324.23 frt, 1889-ben 3524.23 frt; többlet 1200 frt.			

Ebből látható tehát, hogy anyagilag is mily jótékony és igazolt zsebkönyvünk létezőse és a jövőre is fentartása, mely — mint fennebb szemléltető — az alapítványszerű használat mellett igen-igen lassan gyarapodó, most még szegényes csendőrségi alapokat minden évben jelentékeny összeggel hatalmasan növeszti s gyarapítja, — így istápolván azon törekvést, hogy a testületben a legjobbak anyagilag is kitüntetve, megjutalmazva lehessenek.

A csendőrség hivatási és szolgálati köre ez évben is egy felette fontos és következményeiben messze kiható intézkedés által tágított.

Ugyanis a fegyveres erőnek hadra készültönél szükségesnek mutatkozott, hogy a gyalog táborigénynek eddig a csapattestekből kiválogatott altisztek által végezett súlyos és felelősségteljes szolgálatát az ezen szolgálatot nagyrészt már békében amugy is teljesítő s így a nélkülözhetlen megbízhatóság, erély, önállóság, tekintély és jártassággal bíró csendőrség vegye át. A fegyveres erő hadrakelténél tehát 1890 évi január 1-től kezdve, csendőrségi osztályok saját tisztjeik vezénylete alatt mint «táborigény csendőrség» lesznek hivatva a refjok háramló fontos

szolgálatot ellátni. És teljes tudatában ezen új szolgálat kényes és súlyos voltának, azon biztos reményünknek adunk e helyen is kifejezést, hogy azon esetre, ha a sors úgy hozná magával; kivonuló bajtársaink azon bizalomnak, mely e nehéz szolgálatot kitüntetőleg reánk ruházta, méltóan eddigi hűen megőrzött hagyományainkhoz, teljes mértékben megfelelni s jeles szolgálataik által a testületnek is új erkölcsi nyereséget biztosítani fognak.

*

Most pedig a következőkben adjuk a részletes adatokat:

Az 1889. év folyamán a m. kir. csendőrségnél a következő újabb alosztályok állítottak fel:

Örsparancsnokságok:

az I. számú csendőrkerületnél:

Hégenben --- --- --- 5 fővel, 1889. okt. 1-vel,

a III. számú csendőrkerületnél:

Szemlakon --- --- --- 5 fővel, 1888. okt. 1-vel,
Rakos-Keresztúron --- --- 5 " 1889. jan. 1-vel,
Nagy-Kondoroson --- --- 6 " " febr. 1-vel,
Körös-Ladányon --- --- 6 " " " 1-vel,
Komadin --- --- --- 6 " " márcz. 1-vel,

a IV. számú csendőrkerületnél:

Hétharson --- --- --- 5 fővel, 1889. márcz. 1-vel,
Gyüren --- --- --- 6 " 1889. jul. 1-vel,
Tusson --- --- --- 6 " 1889. szept. 1-vel,
Bikszádon --- --- --- 5 " 1889. okt. 1-vel,

az V. számú csendőrkerületnél:

Felső-Tiszovnyikon --- 5 fővel, 1889. okt. 1-vel,
Herencsvölgyön --- --- 5 " " " 1-vel,

a VI. számú csendőrkerületnél:

Kácsfalun --- --- --- 5 fővel, 1888. okt. 1-vel,
Ozorán --- --- --- 5 " 1889. okt. 1-vel,
Mohács-szigeten --- --- 5 " " " 1-vel,
Tót-Keresztúron --- --- 5 " " " 1-vel.

Az év folyamán a következő örsök *gyalogosítottak:*

a III. számú csendőrkerületnél:

Békés-Csaba --- --- --- --- --- 6 fővel,
Békés --- --- --- --- --- 6 "
Mező-Berény --- --- --- --- --- 6 "
Csorvás --- --- --- --- --- 6 "
Mező-Keresztes --- --- --- --- --- 6 "
Ugra --- --- --- --- --- 6 "

a IV. számú csendőrkerületnél:

Mándok --- --- --- --- --- 6 fővel,
Kis-Várda --- --- --- --- --- 6 "
Nyir-Bakta --- --- --- --- --- 6 "
Kemecse --- --- --- --- --- 6 "
Nagy-Kálló --- --- --- --- --- 5 "

A következő örsök létszáma *felemeltetett:*

az I. számú csendőrkerületnél:

Újgyháza --- --- --- --- --- 1 fővel,
Felek --- --- --- --- --- 1 "
Kézdi-Vásárhely --- --- --- --- --- 1 "
Oláhfalú --- --- --- --- --- 1 "

a III. számú csendőrkerületnél:

Békés-Csaba --- --- --- --- --- 1 fővel,
Békés --- --- --- --- --- 1 "
Ugra --- --- --- --- --- 1 "

a IV. számú csendőrkerületnél:

Kis-Várda --- --- --- --- --- 1 fővel,
Nagy-Kálló --- --- --- --- --- 2 "

a VI. számú csendőrkerületnél:

Siklos --- --- --- --- --- 1 fővel,
Kaposvár --- --- --- --- --- 1 "
Marczali --- --- --- --- --- 1 "
Sümeg --- --- --- --- --- 1 "

ellenben *leszállított:*

az I. számú csendőrkerületnél:

Szent-Ágota --- --- --- --- --- 1 fővel,
Fogarás --- --- --- --- --- 1 "
Predeal --- --- --- --- --- 1 "
Sepszi-Szt-György --- --- --- --- --- 1 "

a VI. számú csendőrkerületnél:

Barcs	---	---	---	---	---	2 fővel,
Zakány	---	---	---	---	---	1 „

Áthelyeztettek a következő örsök:

a II. számú csendőrkerületnél:

a billédi örs Csatádra 5 fővel, 1889. május hó 5-én,

a IV. számú csendőrkerületnél:

a szalonkai örs Szinré 5 fővel, 1889. július hó 1-én,

az V. számú csendőrkerületnél:

a selmeczbányai örs Pjergre 5 fővel, 1889. jan. 31-én,

a VI. számú csendőrkerületnél:

a ságvári örs Adándra 5 fővel, 1888. október hó 1-én,
 a baltavári örs Kis-Bérre 5 fővel, 1888. nov. 1-én,
 a jaádi örs Fajsza 5 fővel, 1888. deczember 10-én,
 a baksai örs Györfára 6 fővel, 1889. június hó 15-én.

Továbbá csendörkülönítmények működtek:

az I. számú csendőrkerületnél:

Nagyágon 3 fő, 1889. október hó 1. óta.

a III. számú csendőrkerületnél:

Bihar-Füred fürdőben 5 fő, 1889. jun. 10 — szept. 15,

a IV. számú csendőrkerületnél:

a rank-herlányi fürdőben	2 fő,	1889. jun. 1—szept. 1,
a szobranci	2 „	„ 15— „ 1,
a bártfai	2 „	„ 1— „ 1,

az V. számú csendör kerületnél:

a koritnyiczai fürdőben	3 fő,	1889. jul. 1 — aug. 20,
a trencsén-tepliczi	3 „	„ máj. 10—szept. 20,
a szliácsi	2 „	„ jun. 1—szept. 20,
a vichnyei	2 „	„ jun. 20 — aug. 20.

a VI. számú csendőrkerületnél:

a harkányi fürdőben	} 2—2 fő a fürdőévad tartama alatt.
a tarcsai	
a hévizi	
a balatonfüredi	

*

A testület kebelében ez év folyamán előfordult egyéb változások röviden a következők:

Tisztikar.

Éderer Nándor százados, *Lénárd Pál* főhadnagy és *Soós János* hadnagynak a m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában, az 1888. év tavaszán Torontál-megyében pusztított árvíz alkalmával a védekezési munkálatok körül tanúsított jeles működésükért a m. kir. honvédelmi minister Úr Ó Nagyméltósága dicsérő elismerését nyilvánította.

Wenninger József, m. kir. II. sz. csendőrkerületbeli századosnak és *Tyll László*, ugyanazon kerületbeli főhadnagynak, a közbiztonsági szolgálat terén tanúsított sikerdús működésükért a m. kir. honvédelmi minister Úr Ó Nagyméltósága dicsérő elismerését fejezte ki.

Előléptetések: a m. kir. csendőrségnél:

1889. évi május hó 1-vel

alezredessé kineveztetett: rajnai és körösladányi *Stesser György* őrnagy, a III. sz. csendőrkerület parancsnoka;

őrnagygyá: *Reinle Gábor* százados, a III-ik sz. csendőrkerület parancsnokának helyettese;

őrnagyi illetményekben részesített: kézdivásárhelyi *Pap Mihály* százados, a VI. sz. csendőrkerület parancsnokának helyettese;

továbbá kineveztettek:

I. oszt. századoská: *Wenninger József* II-ik sz. csendőrkerületbeli II. oszt. százados;

II. oszt. századosokká: *Cserszky Lajos* II. sz. és *László Albert* III. sz. csendőrkerületbeli főhadnagyk:

főhadnagygyá: Cserniczky Ede IV. sz. csendőrkerületbeli hadnagy;

hadnagyokká: Boronkay Ákos és Móricz György V. sz. csendőrkerületbeli hadapród-tiszthelyettesek.

1889. évi november hó 1-vel

főhadnagygyá: Dobos Gyula V. sz. csendőrkerületbeli hadnagy;

hadnagyokká: Kiss László III. sz. és Blaskó Gyula

I. sz. csendőrkerületbeli hadapród-tiszthelyettesek.

a magyar királyi horvát-szlavon csendőrségnél:

1889. évi május hó 1-vel

alezredessé: Tomerlin Márton őrnagy;

főhadnagygyá: Kunst Ferencz hadnagy.

1889. évi november hó 1-vel

ezredesi illetményekben részesítettett: **Halla Nándor** alezredes, a m. kir. horvát-szlavon csendőrség parancsnoka.

Meghaltak: *Étsy Ferencz* százados, a IV-ik sz. csendőrkerület parancsnokának helyettese és *Szontagh Gusztáv* III. sz. csendőr kerületbeli százados, a gödöllői különítmény parancsnoka.

Legénység.

A csendőrlegénység-állomány kiegészítési viszonyai az 1888/9-ik évben is rendesek voltak, a fogyatéknagyobb mérveket nem öltött.

A fogyatéknagy volt:

Csendőrkerületnél és pedig	1888. évi			1889. évi								
	Október	Novemb.	Decz.	Január	Február	Márcz.	Április	Május	Junius	Julius	Auguszt.	Szept.
I. sz.	2	4	9	4	6	5	12	15	16	21	27	22
II. "	44	32	26	27	28	32	30	32	52	53	41	33
III. "	35	26	6	+3	17	28	23	28	34	26	30	38
IV. "	46	42	25	20	15	17	27	25	20	26	31	44
V. "	4	1	8	7	13	19	27	24	38	40	41	48
VI. "	54	55	65	61	44	34	25	20	31	37	36	46
Összesen	185	160	139	119	123	135	144	144	191	203	206	231

Szolgálati kötelezettségének betöltése után kilépett:

Csendőrkerületnél	1888. évi			1889. évi									Összesen
	Október	Novemb.	Decz.	Január	Február	Márcz.	Április	Május	Junius	Julius	Auguszt.	Szept.	
I. sz.	3	1	2	14	8	6	8	3	4	5	4	15	73
II. "	11	11	15	7	7	10	3	5	24	4	3	6	106
III. "	9	24	15	19	23	9	3	8	10	2	11	8	141
IV. "	7	12	15	23	10	2	2	4	3	8	7	14	114
V. "	5	6	19	9	8	8	3	3	12	5	5	8	91
VI. "	14	8	16	14	10	5	4	4	18	4	6	13	116
Összesen	49	62	82	86	66	40	30	27	71	28	36	64	641

A magyar királyi csendőrség legénységi egyéneinél:
1889. évi szeptember hó 30-án volt:

Csendőrkerület száma	Igazolványos	Koronás ezüst érdemkereszt	Ezüst érdemkereszt	I. oszt. ezüst vitézségi érem	II. oszt. ezüst vitézségi érem	Hadi érem	I. oszt. legénységi szolgálati jelvény	II. oszt. legénységi szolgálati jelvény	Szolgálati pótdíjjal bíró csendőr	Szolgálati pótdíjjal bíró altiszt	Nős
I.	18	4	1	.	1	41	61	6	198	326	72
II.	11	1	3	.	2	42	39	1	148	196	78
III.	32	1	1	1	1	46	50	.	155	193	68
IV.	15	1	3	.	1	40	44	1	173	270	72
V.	10	3	2	.	.	37	39	3	157	147	53
VI.	11	2	3	.	2	52	46	1	202	172	74
Összesen	97	12	13	1	7	258	279	12	1033	1304	417

Azon fogyatéknagy, mely a legénységi állományban 1888. okt. 1-től 1889. szept. 30-ig előfordult, számszerint a következő:

Csendőrkerület száma	Meghalt	Szökevény	Nyugdíjazva lett	Végkielégítéssel elbocsátva	Családi tekintetből elbocsátva	Fegyelmi uton eltávolított	Hadtörvényszéki leg elbocsátott	Polgári állapotba lépett szolgálatba	Szolgálatban megsebesült	Sebesülés folytán meghalt	Fegyverhaszn. esetek száma
I.	6	.	17	15	.	2	9	.	.	.	4
II.	4	.	20	19	1	10	19	1	1	1	18
III.	6	.	10	3	.	23	15	4	.	.	3
IV.	10	.	14	26	.	.	7	.	.	.	8
V.	4	.	12	5	.	12	15	6	.	.	1
VI.	9	.	15	3	.	12	20	.	1	.	17
Összesen	39	.	88	73	1	59	85	11	2	1	51

A magyar kir. osendőrség rendszere

Osendőr- kerület	Ezredes	Alezredes	Őrnagy	I. II.		Főhadnagy	Hadnagy	Számvivő		Őrmester			Őrsvezető				
				század- dos	század- dos			I.	II.	főhadnagy	hadnagy	gyalog	lovas	összesen	gyalog	lovas	összesen
I.	1	1	4			10		1		26	.	26	143	.	143		
II.	1	1	5			14		1		20	6	26	128	23	151		
III.	1	1	5			12		1		20	11	31	89	53	142		
IV.	1	1	4			14		1		27	1	28	145	12	157		
V.	1	1	4			12		1		24	.	24	137	.	137		
VI.	1	1	4			14		1		24	.	24	178	.	178		
Összesen	3	3	6	17	9	38	38	2	1	2	1	141	18	159	820 88 908		

Ehhez a m. kir. horv.-szlav. osendőrség

Horvát- szlavon.															
1	1	1	3	1	7	6	1	.	.	.	24	.	24	206	206
Összesen	4	4	7	20	10	45	44	3	1	2	1	165	18	183	1026 88 1114

Kitüntetések

(az 1888. október 1-től 1889. szeptember 30-ig terjedő időszakban).

I. Jelvényes kitüntetést nyertek:

1. Kövér István, m. kir. II. sz. osendőrkerületbeli őrsvezető, ezimzetes őrmester.

Nevezett ez. őrmester jeles szolgálataival annyira kitudta vívni a közelismerést, hogy nem csupán a közigazgatási és törvénykezési hatóságok, hanem előljárói is kérelmeztek hogy Ő es. és ap. kir. Felsőgónól jelvényes kitüntetésre javaslatba hozassék.

sített állománya 1889-ik év végével

Osendőr			Főösszeg							Ö r a				Polgári alkalm.		
gyalog	lovas	összesen	Tiszt	Legénység őrmestertől lef.			Szolgá. ló	Szárny	Szabasz	Tiszti különít- mény	gyalog	vegyes	lovas	összeg	Irnok	Irodaszolg.
				gyal.	lovas	össz.										
736	.	736	17	905	.	905	.	4	8	.	151	.	.	151	1	2
610	142	752	22	758	171	929	171	5	12	.	126	.	27	153	.	2
484	298	782	20	593	362	955	362	4	10	1	94	2	56	152	1	2
721	64	785	21	893	27	970	77	4	12	.	154	.	12	166	1	2
644	.	644	19	805	.	805	.	4	10	.	143	.	.	143	1	2
784	.	784	21	986	.	986	.	4	12	.	181	.	.	181	1	2
3979	504	4483	120	4940	610	5550	610	25	64	1	849	2	97	946	5	12

ideiglenesen rendszeresített állomány

721	.	721	21	951	.	951	.	4	12	.	213	.	.	213	.	2
4700	504	5204	141	5891	610	6501	610	29	76	1	1062	2	97	1159	5	14

Ezen altiszt, ki 12 évi, — teljesen blntetlen, — szolgálata alatt mindig mintaszerű magaviselet, ernyedetlen buzgalom és hű kötelességteljesítés által tánt ki, az utóbbi években a tocmageyei beregszói őrs parancsnoka volt s ezen minőségében az azon vidéken gyakori közbiztonsági zavarok kiderítése s a rendszer viszonyok megteremtése körül nagy érdemeket szerzett. De különösen kimagasló működést tanúsított az utóbbi évek árvízveszélyei alkalmával a vagyon és emberélet mentéseknél, valamint az árvízvédelmi munkálatoknál s legkivált az őrskörletében előfordult súlyosabb bűnesetek kiderítése körül, a mennyiben a

többek között Szempetrán Sztója, hirhedt és rettegett rablógyilkost hosszas és ügyes nyomozás után kézrekerítvén, ennek fonalán egy messzire — sőt a külföldre is — szétágazó rablószövetséget is kiderített s a törvény kezére szolgáltatva őket: egy nagy vidéket szabadított meg a rettegett egyénektől s ezek garázdálkodásaitól.

Ezek alapján tehát, méltányolva e derék altisztnek jeles, kötelességű és buzgó szolgálatait s az általa elért szép eredményeket a közbiztonsági szolgálat terén, Ő cs. és ap. kir. Felsége, — megjutalmazandó és kitüntetendő a becsületes törekvést, — 1889. évi február hó 6-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával *Kövér István* czimzetes őrmesternek az *ezüst érdemkeresztet* legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

*

2. **Murányi Ignác**, m. kir. VI. sz. csendőrkerületbeli csendőr.

A sopronmegyei Garta községben 1889. évi márczius hó 20-án éjjel $1\frac{1}{2}$ órakor Göndöcs János háza kigyuladván, Göndöcs János nejével és négy gyermekével még idejekorán kimenekült, míg egy öt éves, Terka nevű kis leánykájukat a nagy sietségben és zavarban az égő házban feledték s ezen körülményt csak akkor vették észre, midőn a ház tetőzetének nagy része már az elégés által lecsúszott s egy közeli ól is lángokban állván, az égő házat már csak megközelíteni is majdnem lehetetlennek látszott. Ezért a szülők sirására és könyörgésére, hogy gyermeküket megmenteni segítsenek, a jelen volt emberek közül senki sem mert vállalkozni, — biztos elpusztulásnak tartván a lángok közé rohanást.

Ezen válságos perczekben érkezett a tüzhöz az ezen községben épen szolgálatot teljesítő *Murányi Ignác*, kapuvári őrsbeli csendőr, ki értesülvén a kis leánynak az égő házban benlétéről, minden habozás nélkül a megmentés kísérletére szánta el magát s egy vizes lepedőt fejére borítva, a lángok közé rohant

és a már elájulva volt gyermeket karjai között szerencsésen kihozta, — így visszaadván a gyermeket az életnek s a már reménytelen szülőknek.

A megmentett gyermek szüleivel s több a megmentésnél jelen volt egyénnel felvett jegyzőkönyvből kitünt, hogy ezen derék csendőr az általános zűrzavar daczára gyors elhatározással, kötelességűen s a veszélyes helyzet tudatával járt el, midőn a már nem remélt szép eredményt — a gyermek megmentését — kivivta s így fényesen megfelelt azon követelményeknek, melyek állásához a rettenthetlen bátorságot és önfeláldozást is ftizik.

Murányi csendőr ezen emberbaráti tette nem is maradt jutalom nélkül, mivel Ő cs. és ap. kir. Felsége 1889. évi április hó 22-én Ischlben kelt legfelsőbb elhatározásával neki, egy gyermeknek a tűzhaláltól, életének veszélyeztetésével, való megmentéseért az *ezüst érdemkeresztet* legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

*

3. **Rohn János**, m. kir. V. sz. csendőrkerületbeli őrmester.

Rohn János, őrmester 1859. évi április hó 14-én a cs. és kir. 18. sz. gyalogezredhez lett felavatva és ugyanazon év november hó 3-án a fennállott 8. sz. cs. kir. csendőrezredhez áthelyezve, tehát immár 30 éven felül szakadatlanul a csendőrségnél szolgál, mely hosszú szolgálati ideje alatt minden alkalommal kitünt önfeláldozó s ernyedetlen huzgalma, derék férfias jelleme és fáradhatlan tevékenysége által, minek következtében egyikévé vált azon egyéniségeknek, kik a csendőrségi intézmény iránti tisztelet és elismerés kivívásához részben hozzájárultak.

Ő cs. és ap. kir. Felsége — legkegyelmesebben méltatva ezen fáradhatlan és buzgó altiszteredménydús és már hét ízben dicséretet nyert szolgálatait — 1889. évi június hó 19-én Lainzban kelt legfelsőbb elhatározásával neki a *loronás ezüst érdemkeresztet* legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

*

4. **Dann Simon**, m. kir. VI. sz. csendőrkerület-beli czimz. őrmester.

A sopronmegyei Borbolya községben 1889. évi július hó 17-én dühöngött tűz alkalmával Pöttschacher Mária, öt gyermek anyja, a már teljesen lángban álló házából még egyes tárgyakat megmenteni akarván: benn az égő házban eszméletét veszve összerogyott s mivel az égés kiterjedt volna megmentésének lehetőségét is majdnem kizárni látszott, a tehetetlen tömeg már elvesztén kesergett.

Az épen szolgálatban oda érkező *Dann* czimz. őrmester, a nagymártoni őrs parancsnoka, értesülvén a veszélyről, a megmentés megkísérlésére szánta el magát s egy vizes zsákot fejére borítva, az égő házba rohant s a már eszméletlen nőt — a berohanás alatt összeroskadtt ház tüzes alkatrészein át — megmentette és így visszaadta az öt gyermeknek a már elveszettnek hitt anyát.

Ezen, saját életének határozott kockáztatásával véghez vitt tettének elismeréseül, valamint eddig is tanúsított jeles magatartása, szolgálati buzgósága és eredménydús működése megjutalmazásaul Ő cs. és ap. kir. Felsége 1889. évi szeptember hó 11-én Leitomischlben kelt legfelsőbb elhatározásával *Dann Simon* czimz. őrmesternek az *ezüst érdemkeresztet* legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

*

5. **Glatz Károly**, őrmester a m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában, közel 24 évi — s e közül 22 évi csendőrségi szolgálat után, a csendőrségi szolgálatban szerzett törődöttsége miatt 1888. évi deczember hó 1-vel, felülvizsgálat után a nyugállományba helyeztetett s ily módon kivált a testületből, melynek évek hosszú során át oly kiváló tagja volt

Ezen altiszt hosszú és fáradság teljes szolgálata alatt folytonosan a legodaadóbb, kötelességű és kitűnően eredményes magatartást tanúsított és feltétlen megbízhatósága folytán becses közegét képezte a

királyhágóntúli részekben úgy a közbiztonsági, mint a politikai tekintetekben felette kényes szolgálatnak.

Kiválóbb működései közül felemlítést érdemelnek, hogy kivált tiszti előjáróinak időközönkénti helyettesítése, az őrs körletében előfordulni szokott veszedelmes árvízi védelmek s mentési munkálatok, az 1875-től előfordult valamennyi országos képviselőválasztások alatt rendkívül felizgatva volt tömegek felett való feltétlen uralom, a testület sikeres kiegészítése, valamint az 1877. évi orosz-török hadjárat alkalmával a székely puccs elfojtása körül, de általában a szolgálat minden ágazatában oly mintaszerű magatartást tanúsított s oly becsülettel működött: hogy úgy a lakosság tiszteletét, mint a hatóságok nagyrabecsülését s előjáróinak elismerését ritka magas mérvben elnyerte és mindvégig is bírta.

Ezen, a közbiztonsági szolgálat terén hosszú időn át teljesített buzgó és kiváló működése elismeréseül eme kitűnő altisztnek azon alkalomból, hogy a testületből önhibáján kívül — épen hű kötelesség teljesítésének rokkantja gyanánt — kiválni kényszerült: Ő cs. és ap. kir. Felsége 1889. évi január hó 23-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával a *koronás ezüst érdemkeresztet* legkegyesebben adományozni méltóztatott.

II. A m. kir. honvédelmi miniszter úr ő Nagyméltósága dicsérő elismerésében részesültek:

1. *Iatzin Győző* és
2. *Bodai István* őrsvezetők, czimz. őrmesterek,
3. *Halász Mihály* őrsvezető,
4. *Varga Lajos*,
5. *Hajnik Sándor*,
6. *Paál József*,
7. *Nagy Sándor* II.
8. *Haffner Ferencz*,
9. *Horváth György* és
10. *Kiss János* csendőrök, a m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában.

Egy tolvajszövetkezet kiderítése.

Fejér, Komárom és Veszprém megyék területén, de főleg Moóron és környékén körülbelül 10 év óta a betörési lopások csaknem napi renden voltak és a közhiedelem az volt, hogy azokat az ezen ország-részben nagyszámmal barangoló kóbor cigányok követik el. A csendőrség életbe léptetése után minden lehető intézkedés megtörtént, hogy ezen bűncselekmények kideríttessenek és a további vagyonkárosításoknak eleje vétessék. A moóri őrsnek sikerült is egy ízben a már most ártalmatlanná tett tolvajbanda egyik veszélyes tagját Halász Vendel, timárpusztai kanász személyében, a birtokában talált lopott tárgyakkal együtt a bíróság kezébe adni; de ezen ravasz gonosztevő különböző cselfogásokkal és — mint utólag kitűnt — előre betanított tanuival (közártalmú egyénekekkel) annyira félrevezette akkor a bíróságot, hogy az kénytelen volt őt tényálladék hiányában szabad lábra helyezni és a további eljárást beszüntetni.

Hogy ezen körülmény mennyire bátorítólag hatott a tolvajbandára, azt megmutatta annak fokozottabb működése; csupán a moóri örskörletben 1884 óta hat nagyobb betörés fordult elő, melyeknél összesen 945 forintnyi értékű holmit loptak el. És midőn később sikerült a tolvajbandát kézrekeríteni, a legtávolabbi vidékekről tömegesen jelentkeztek az emberek a moóri őrsön, kik a lefolyt 10 év alatt kisebb-nagyobb kárt szenvedtek, és kik közül sokan a tolvajbanda birtokában előtalált 486 különféle tárgy között a tőlük ellopott egyes darabokra reá ismertek, mely úton sikerült a károsultak nagy részét is megállapítani.

Az utolsó négy évben a betöréses lopások némileg apadtak volt, a mi — mint később kiderült — a banda két legveszélyesebb tagjának, a «Károly» és «László» nevű, morvaországi illetőségű csavargók börtönbe jutásának következménye volt. Ezek ugyanis Komárommegyében egy betörésen rajtaéretvén, börtönbe kerültek. De a mint 1888. évi november havá-

ban ismét kiszabadultak, az egész környéken a betörések ismét feltűnő mérvben elszaporodtak, így a többi közt újév előtt Csákberény és Teés községekben, január havában pedig Moóron több lakos kárára összesen 301 forintnyi értékű ruhaneműt loptak el. A károsultak közt volt Pongrácz Mihály, gazdag moóri lakos is, kit már hat év előtt kiraboltak és azóta is több ízben megloptak.

A legutóbb jelzett betörések kiderítése céljából a moóri őrs 1889. évi újévtől kezdve nyomozó szolgálaton kívül egyéb szolgálatot úgyszólván alig teljesíthetett, mert mindinkább megerősítést nyert ama gyanú, hogy ezen tervszerűleg elkövetett bűncselekmények egyik tényezője nem lehet más, mint a már egyszer letartóztatott, de a bíróság által ismét szabadon bocsátott Halász Vendel. Az őrs legfőbb törekvését tehát ezen kanász összeköttetéseinek kipuhatolása képezte és e célból a moóri őrs mindjárt kezdetben érintkezésbe lépett a csákvári és csetényi őrsökkel, közölvén velök mindama bűnadatokat, melyeket már beszerzett volt.

Ezen három őrsnek céltudatos és kitartó összműködése nemsokára meglepő eredményekre vezetett. Ugyanis *Halász* Mihály őrsvezető, csetényi őrsparancsnok, *Varga* Lajos csendőrrel hosszas nyomozás után *Salamon* János Kiscsösz pusztai (Veszprémm.) kanásznál házmotozás közben nemcsak a teési betörésekből eredő tárgyak egy részét megtalálta, hanem a Pongrácz Mihály moóri lakostól legutóbb ellopott tárgyak közül is két darabot meglelt. A letartóztatott Salamont Moórra kísérvén, *Halász* őrsvezető észleleteit *Latzin* Viktor ez.-őrmesterrel, moóri őrsparancsnokkal közölte és a két altiszt elhatározta, hogy a további nyomozások sikere érdekében «már rég gyanúsított Halász Vendel timárpusztai kanásznál házmotozást fognak tartani, mivel az eddig folytatott nyomozások során mindinkább megerősödött azon gyanujok, hogy az oly gyakran előforduló betörésekben neki okvetlen részének kell lennie, mely gyanút

azon körülmény is táplálta, hogy Halász Vendel szerény cselédbére mellett szemlátomást vagyonsodott és leányát nem rég gazdagon kiházásította.

Nevezett két altiszt tehát egy éjszaka Halász Vendelt meglepte, családjával együtt őrizet alá vette s egy egész napon át házában és a pusztán — ásatásokkal egybekötött — részletes kutatást eszközölt, melynek folyamán nem kevesebb, mint 147 darab, különböző betörésekből eredő lopott tárgy, továbbá nagy mennyiségű cselédkönyv és tolvajlevelezés fedeztetett fel, mely utóbbinak alapján az egész tolvajbanda bűnszámai is kézre kerültek.

Ezen meglepő eredményről a szárny- és szakaszparancsnokságnak haladéktalanul jelentés tétetvén. mindkét részről a tolvajbanda összes tagjainak kinyomozása és kézrekerítése céljából a kellő intézkedések azonnal meg is tétettek. Ugyanis az előbb leirt nyomozást már hét nap óta önállóan folytató *Latzin* őrmester, *Halász* őrsvezető, *Varga* Lajos csetényi, *Padl* József, *Nagy* Sándor II. és *Haffner* Ferencz moóri őrsbeli csendőrök támogatására *Bodai* István őrmester s bicskei őrsparancsnok *Hajnik* Sándor csendőrrel, továbbá *Horváth* György zirczi és *Kiss* János cseszneki őrsbeli csendőrök a helyszínére táviratilag kirendeltettek, így a további nyomozás ujult erővel a szomszédos Veszprém és Komárom megyékre is ki volt terjeszthető, sőt később még Győr, Esztergom és Pest-Pilis-Solt-Kis-Kún megyékben is fedeztettek fel ezen tolvajszövetkezet bűnszámai.

A 14 napon át fáradhatlan kitartással folytatott nyomozások végeredménye az lett, hogy mint ezen tolvajbanda működő tagjai és orgazdái a különböző pusztákon: Halász Vendel és neje, Csetényi István és neje, továbbá Halász Mária, Farkas Ferencz, Stanovszky Györgyné, Schlisz József, Bonnai Jánosné, Csetényi Mária, Mihalcsek Anna és Bihari Györgyné elfogatván, az igazságszolgáltatás kezébe adattak át, 19 más egyén pedig mint bűnpalástoló feljelen-

A nyomozás során kiderítettett, hogy ezen tolvajbandának mozgó csapatja is volt, melyhez tartoztak a már említett «Károly» és «László» morvaországi csavargókon kívül «Kati» és «Rozi» szintén morvaországbeli csavargónők, valamint Soós Mihály magyarországi születésű csavargó. Ezen Soós volt tényleg eme mozgó tolvajbanda feje és a bűncselekmények értelmi szerzője, ki a betöréseket, rendesen forgó pisztolylyal felfegyverkezve, személyesen vezette. Ezen folytonosan idestova kóborló öt gonosztevő közül — a székesfejérvári kir. törvényszék által időközben kiadott nyomozólevél alapján — a győr-szent-mártoni őrsnek sikerült a banda fejét, Soóst is kézrekeríteni.

A tolvajbanda szervezetéről és működéséről még a következő, nagyérdekű adatokat sikerült kinyomozni:

A tolvajbandába való felvétel mindig ünnepélyesen történt; — az új tagnak ugyanis esküvel kellett magát a legszigorúbb hallgatás és titoktartásra, valamint arra is köteleznie, hogy elfogatása esetén sem fogja társait elárulni; továbbá tudtára adatott, hogy azon esetben, ha ezen esküjét megszegné, a bandának bármely tagja fel van jogosítva rajta tetszése szerint boszút állani. A mozgó csapatnak főfeladatát képezte: előre megállapított terv szerint a községeket, koldulás ürügye alatt, nappal bejárni, — a betörésre alkalmas lakásokat kikémlelni, sötét éjszakákon pedig az elhatározott és jól előkészített betöréseket végrehajtani. A préda előre meghatározott helyen, valamely orgazdánál fel lett osztva, illetve a pusztákon az orgazdák segélyével értékesítve.

A tolvajbanda tagjai egymás közti érintkezéseiknél egy köztük megállapított tolvaj nyelvet használtak. A kémiszolgálatot a tervbe vett betörés szinterén leginkább a banda nőtagjai, mint erre legalkalmasabbak, teljesítették; innen van, hogy ezen veszélyes tolvajszövetkezet tagjainak túlnyomó részét nők képezték.

Ezen szoros bűnkapcsolat, valamint az egymás boszújától való félelem teszik megérthetővé azt, hogy ily elágazott, veszélyes tolvajbanda egy évtize-

den át képes volt magát hat vármegye területén állandóan fenntartani és hogy, bár egyik-másik társuk esetleg börtönbe került, a szabadon levő tagok nemcsak sikeresen tovább folytathatták gáztetteiket, hanem még fogva levő társuk kiszabadításán is fáradozhattak, mi nekik — mint fennebb Halász Vendel első ízben való letartóztatása alkalmával is mondatott — sok ízben sikerült.

Hogy ezen veszélyes tolvajbanda végre az igazságszolgáltatás kezébe került és hosszú időre ártalmatlanná tétetett, valamint hogy ily módon a közbiztonsági szolgálat terén, egy igen szép s intézményünk jó hírnevét jelentékenyen emelő eredmény eléretett, azért legelső sorban a valódi érdem és elismerés *Latzin* Viktor cz. őrmestert és *Halász* Mihály őrsvezetőt illeti meg, mint kik a nyomozást rendkívüli ügyességgel, higgadt megfontolással és tervszerűleg végezték, s ez által az elért eredményt biztosították; második sorban azonban nem kevesebb elismerés illeti meg *Bodai* István cz. őrmestert, *Varga* Lajos, *Hajnik* Sándor, *Paál* József, *Nagy* Sándor II, *Haffner* Ferencz, *Horváth* György és *Kiss* János czendőröket is, kik mindannyian a nyomozás egész ideje alatt nem csak a legnagyobb buzgalmat fejtették ki, hanem hivatásuk érzetétől áthatva tényleges közreműködésük által az eredmény eléréséhez nagyban hozzájárultak; miért is valamennyien a m. kir. honvédelmi miniszterium által dicsérő okirattal láttattak el, *Latzin* Viktor cz. őrmester és *Halász* Mihály őrsvezető részére azonkívül a m. kir. belügyminiszterium által még 30—30 frtnyi jutalomdíj engedélyeztetett.

*

11. *Mayer* Miksa őrsvezető, a m. kir. V. sz. csendőrkerület állományában.

1888. évi május hó 20-án délután 1/2 3 órakor a barsmegyei Ó-Körmöcske községben Jonata János szalmafedelű háza gondatlanság következtében kigyuladván, a községi templom és mintegy 15 ottani lakos háza és gazdasági épülete a láng martaléka lön.

A mint a tüzet Bars-Szent-Kereszten észrevették, az ottani őrs legénysége — *Mayer* Miksa őrsvezető, *Kabát* Method és *Garay* Ignác csendőrökkel — rögtön a veszély színhelyére sietett s ott a tűz eloltása körül a lakoságnak segédkezett.

A mentés közben *Mayer* őrsvezető egy házból, melynek ablakai téglákkal voltak berakva, segélykiáltásokat hallván, előbb az ablakon kísérelte meg a bennlevőket kihuzni, de miután ez nem sikerült, — utóbb a konyha ajtót kifeszítve a lángban álló házba rohant és az időközben lecsúszott tető szikrái, s az égő gerendákon keresztül a már alélt *Imris* Istvánnét és *Valent* Mihályt a szabadba kihozta.

Hogy mily veszélyben forgott e mentésnél *Mayer* őrsvezető, bizonyítja azon körülmény, hogy *Imris* Istvánné ruhája már égett és maga *Mayer* őrsvezető is állán égési sebeket szenvedett, melyeknek következtében utóbb el is ájult; de eszméletre térítve a tűz oltásánál tovább segédkezett és fáradságos munka után sikerült is neki a tűz tovaterjedését megakadályozni.

Ezen elszánt és kötellességű magatartásaért *Mayer* Miksa őrsvezetőt a m. kir. honvédelmi miniszterium dicsérő okirattal tüntette ki.

*

12. *Mihalic* Máté és

13. *Kresovic* János csendőrök, a m. kir. horvát-szlavon csendőrség állományában.

Egy éjjeli harc.

Nevezett két csendőr 1888. évi január hó 30-án este 9 órakor járőrökösés közben Gregurevci helységbe érve, hallotta, hogy az ugyanazon helységben lakó *Antić* Lázár házában két ismeretlen, gyanús ember tartózkodik.

Ezen feljelentés folytán a járőr egy éjjeli őrt magával vive, *Antić* házához ment és csendesen az udvarra lépve az éjjeli őrt úgy állította fel, hogy a ház kijárásaira ügyeljen, maga a járőr pedig a ház nyílt

folyosóján az oda nyíló ablak és ajtó mellett foglalt állást.

Mihalić csendőr csendesen az ablakhoz lopódzva benézett a szobába és látta, hogy az asztalnál a házi gazda két idegennel borozgat, beszédjükből azonban csakhamar kivette, hogy az idegenek egyike Mirković-Suljin Mladen katonai szökevény, ki a pétervárad-i várból megszökött és orgyilkosság miatt is körözve volt.

Mihalić csendőr az ablaktól az ajtóhoz húzódva az ajtón kopogtatott, de erre gyorsan az ablakhoz vissza sietett, hogy lássa, mi történik a kopogás következtében a szobában; s ekkor észre vette, hogy az egyik idegen az ágy alá bujt, a másik pedig a házi gazda után a szobából a konyhába távozik, annak a folyosó felé nyíló ajtajához.

Midőn a házi gazda a konyha ajtaját felnyitotta, a két csendőr már az ajtó két felén foglalt állást és *Mihalić* csendőr azt kérdezte, hogy ki van a szobában? Mire a házi gazda azt felelé, hogy gyermekein kívül senki sincs.

Minthogy a konyhában sötét volt, *Mihalić* csendőr sejtve, hogy a konyhában levő idegen csak arra vár, hogy a csendőrök a szobába menjenek és ő észrevétlenül megszökhessék, — a házi gazdának meghagyta, miszerint a szobából gyertyát hozzon.

Midőn a gazda a szobának a konyhába nyíló ajtaját felnyitotta, *Mihalić* csendőr észrevette, hogy a konyhának a folyosó felé nyíló ajtaja mögött valaki áll, miért is *Mihalić* csendőr szuronyt szegezve az ajtót megszorította és az a mögött állót megadásra szólította fel, mire az ajtó mögé rejtőzködő egyén balkézzelel lőtt és *Kresović* csendőrt, szerencsére csak könnyen, megsebesítette. A lövésre mindkét csendőr elsütötte fegyverét, de a lövedékek az erős tölgyfa ajtó mögött álló gonosztevőt nem érték el.

Míg a csendőrök fegyverüket ismét lő kész helyzetbe hozták, az ajtó mögül ismét egy lövés dördült el és megint *Kresović* csendőrt találta, ki daczára

ennek *Mihalić* csendőrrel együtt fegyverét a gonosztevőre újra elsütötte, de eredménytelenül.

Erre *Mihalić* csendőr fegyverét az ajtótól egy kissé elhuzta, de e pillanatban a gonosztevő, ki — mint utólag kiderült — a körözött Mirković volt, az ajtót hirtelen becsapta és bezárta.

Mihalić csendőr látva, hogy társa már kétszer sebesült meg s hogy az éjjeli őr már az első lövésre megszökött volt, így tehát ő saját erejére és bátorságára van utalva, *Kresović* csendőrt, ki sebei daczára lábain még állni birt, az utcán az udvar kapuja elé állította fel, hogy erre és a szomszéd kertnek szintén az utcára nyíló kapujára ügyeljen, maga pedig az udvaron foglalt állást és a házbelieket a kimenetelre szólította fel.

Rövid idő múlva ki is jött a házi gazda nejével és az egyik idegennel; míg azonban *Mihalić* csendőr ezeket a földre leültette és a benmaradt Mirković után kezdte kikérdezni, hallotta, hogy a szobának a kert felé nyíló ablakán valaki kiugrott.

Mihalić csendőr az utcán álló társának oda kiáltván, hogy a szomszéd kertnek az utcára nyíló kapujához fusson, nehogy a gonosztevő azon menekülhessen, ő maga a kertben utána szaladt. A gonosztevő a szomszéd kert kerítésén áttörve s hallván valakit maga után szaladni, megfordult és lőtt. Bár ezen lövés által *Mihalić* csendőr jobb mutató ujján megsebesült, mégis elsütötte fegyverét, majd szuronyt szegezve a gonosztevőre tört, ki a szuronyt megragadva a fegyvert a csendőr kezéből kicsavarni igyekezett. *Mihalić* csendőrnek azonban sikerült egy ügyes mozdulattal fegyverét kiszabadítani, mire a gonosztevőt úgy megszúrta, hogy rögtön összerogyott.

Azon hiszemben, hogy a gonosztevőt agyonszúrta, *Mihalić* csendőr lehajolt hozzá, mely pillanatban amaz a csendőr szuronyát egyik kezével megfogta s másik kezével pedig puskáját *Mihalić*-ra irányította. Utóbbinak azonban ismét sikerült fegyverét kiszabadítani és a már a földön fekvő gonosztevőt újra meg-

szürni. Az immár tehetetlen gonosztevőt ezután az időközben oda sietett *Kresovič* csendőr segélyével lefegyverezte és bilincsbe verve a községi börtönbe szállította, hol egy fél óra múlva sebeiben meghalt.

A házi gazdát és a második idegent, ki a leszúrt *Mirkovič*nak rokona volt, a járőr letartóztatta és az elhunytánál talált két csövű karabélylyal, nagymennyiségű puskaporral és ólommal, valamint már kész töltényekkel a rumai kir. járásbiróságnak adta át.

A két csendőr sebesülései szerencsére oly csekélyek voltak, hogy egyikök sem vált szolgálatképtelenné.

A m. kir. honvédelmi miniszterium méltányolva ezen két csendőrnek egy oly veszélyes gonosztevő letartóztatása alkalmával tanúsított bátor, vitéz és kötelességű eljárását, mindkettőt dicsérő okirattal tüntette ki.

*

14. *Pass* Ferencz, m. kir. II. csendőrkerületbeli örsvezető.

Az 1888. évi május hó 19-én esteli 8 óra tájban Csanádmegye Apácza községében a csendőr-laktanya szomszédságában levő nagyvendéglőben tűz keletkezett. *Pass* Ferencz örsvezető véletlenül a laktanya udvarán tartózkodva, a tüzet rögtön észrevette és a honlevő legénységet a vész színhelyére kirendelte, ő maga pedig előre sietett.

Miután *Pass* örsvezető tudomással birt arról, hogy a vendéglősnek több értékes tárgya a padláson volt elhelyezve, mindenekelőtt meg akart győződni, vajjon az égő épület padlására az ott levő tárgyak megmentése végett nem-e ment fel valaki? Alig ért az örsvezető e végből a padlás bejáratához, már is a padlás belsejéből elhaló segélykiáltásokat vélt hallani.

Daczára a lángokban álló zsindelyes tetőnek és a padlásról tóduló füstnek, *Pass* örsvezető a padlás belsejébe hatolt s a bejáratától alig 10—12 méternyire meg is találta a vendéglős nejét, ki a fojtó füsttől kábultan, önmagával tehetetlen állapotban egy gerendára támaszkodott.

Pass örsvezető a nőt, kinek a padláson léteről senki tudomással nem birt s kinek gyöngye segélykiáltásait a tűzvésznel jelen voltak a nagy zaj és lárma között nem is hallhatták, derekánál fogva a padlásról a már szikrákkal borított lépcsőn levezette a szabadba, hol a nő eszméletét teljesen elvesztvén, ájultan összerogyott.

Pass örsvezető, az értékesebb tárgyak megmentése céljából még egyszer a padlásra akart hatolni, de ebben a már lángokban álló lépcső megakadályozta.

A m. kir. honvédelmi miniszterium méltányolva *Pass* örsvezető önfeláldozó, emberbaráti tettét, őt dicsérő okirattal látta el.

*

15. *Andrássy* Miklós, m. kir. III. sz. csendőrkerületbeli őrmester, az új-pesti örsön a közbiztonsági szolgálatban kifejtett kötelességű, ügybuzgó és eredményteljes működéseért a m. kir. honvédelmi miniszterium részéről dicsérő okirattal lett kitüntetve, a m. kir. belügyminiszterium részéről pedig 40 frtnyi jutalomdíjban részesítve.

*

16. *Horváth* Alajos, a m. kir. V. sz. csendőrkerület állományába tartozó csendőrt, — ki a nyitramegyei Krtócz községben 1889. évi január hó 10-én kiütött tűz alkalmával egy gyermeket bátor elszánt-sággal, saját életének veszélyeztetésével a tűzhaláltól megmentett, — ezen nemes tetteért a m. kir. honvédelmi miniszterium dicsérő okirattal tüntette ki.

*

17. *Anić* Mihály és

18. *Sokolić* Péter csendőrök a magyar királyi horvát-szlavon csendőrség állományában.

Egy lóköttő banda kézrekerítése.

Ezen két csendőr 1888. évi augusztus hó 29-én az ó-pázuai örsről nyomozó szolgálatba indult, és pedig a *Sarić* Tamás volkai lakos kárára ellopott 11 drb birka kinyomozására.

Ezen lopás után a nyomozást megejtve, a járőr O-Banovci községben Babić Rokus, közártalmú egyén házában két ismeretlen egyénre bukkant. Azok nevök, lakhelyük és Ó-Banovciban való tartózkodásuk oka felől kikérdeztetvén, azt adták elő, hogy nevök Marković Illés és Raņošević György a közeli Batajnica faluból valók és Ó-Banovciba azért jöttek, mert az ottani gözmalomban búzát akarnak öröltetni.

A járőr evvel nem elégedvén meg, átkutatta kocsijukat és azon egy zsákban 3 pár lószerszámot és egy másik zsákban piszkos ruhát talált, Babić házában szintén egy lószerszámot, az istállóban pedig 2 lovat. Ezen lelet a járőr előtt gyanusnak tűnvén fel, a két idegent felszólította, hogy a gözmalomba jöjjenek, meggyőződést akarván szerezni, vajjon csakugyan van-e búzájuk a gözmalomban. Az idegenek azonban vonakodtak a gözmalomba menni, hanem egyszerre avval állottak elő, hogy ők Martinceből valók és ellopott lovaikat keresik.

Miután a járőr a két idegent nyilván hazugságon érte és magukat nem igazolhatták: ennél fogva a járőr őket Babić közártalmúval együtt nyomban letartóztatta, a náluk talált lovakat, kocsit s egyéb tárgyat lefoglalta s azokkal együtt az ó-banovcii községi elöljárósághoz bekísérte, hogy őket ott tovább kikérdezhesse.

Hosszas, ézszerűen eszközölt kikérdezés után a járőr megállapította, hogy a két idegen közül az egyik Crnobrnja János Martinciből, a másik Prokić György Baćináceról s hogy a náluk talált 2 ló lopott ló, melyeket eladás végett hoztak Babićhoz.

Azon körülmény, hogy a kocsin 3 pár lószerszám találtatott, azon gyanút támasztotta, hogy ők a náluk talált 2 lovon kívül még több lovat loptak. A járőrnek sikerült is kinyomozni, hogy az általa letartóztatott 2 egyént rövid idővel ezelőtt Surduk községben látták, miért is a járőr Surdukba sietett, hol tudomására jutott, hogy azok valóban Perić Mihály és Gyurgja Elek ottani lakosoknak egy-egy lovat adtak át továbbeladás végett.

A járőr Perićnél azonnal motozást tartván, nála egy lovat talált, melyről az beismerte, hogy azt egy nappal előbb a két letartóztatott egyéntől tovaszállítás végett kapta és e végett távozni is készült, ennél fogva a járőr a lovat nyomban lefoglalta, Perićet letartóztatta és a községi fogdába vitette, — azután pedig Gyurgja Elek házához ment. Ezt azonban a járőr már nem találta otthon, mert az a lóval állítólag a Dunán át Adára ment.

A járőr a nyomot követve, Gyurgját szerencsésen Adán elérte és a lovat nála meg is találta, miért is letartóztatta és Surdukra visszakisérte, hol még egy Paripović Antal nevű közártalmúnál egy vaskocsit fedezett fel, melyről ez beismerte, hogy azt szintén az O-Banovcin letartóztatott 2 egyéntől vette át.

A járőr a kocsit lefoglalta és Paripovićot is letartóztatva, az összes letartóztatottakkal és a lefoglalt lovakkal és kocsikkal Ó-Banovcira ment, ott a nyomozást folytatandó. Mivel azonban oda már késő éjjel értek, a járőr a foglyokat és lefoglalt tárgyakat őrizve, a község házában maradt, de nem tétlen, mert ügyesen eszközölt kikérdezés által sikerült megtudni, hogy ezen lótolvaj-szövetkezet még több lovat is lopott és cserélt ki egymás között, — továbbá, hogy a főczinkosok a már letartóztatott Crnobrnja János martineci és Paripović Antal surduki lakosok s hogy az eladás akkép eszközöltetett, hogy a Bácskában, a Bánátban és Surduk környékén lopott lovak Szlavoniában Sid környékére, a Szlavoniában lopott lovak pedig Surdukon keresztül a Bánátba hajtattak.

A kikérdezés során a járőr a letartóztatottaktól azt is megtudta, hogy Surdukon még több lopott ló van elhelyezve; ezért — mihelyt kiviradt — a járőr a letartóztatott Crnobrnjjal és Paripovićéval Surdukra ment, a többi foglyot addig az ó-banovcii községi elöljáróságra bizván.

A Surdukon eszközölt nyomozás során a járőr Radović Mitánál 2 lovat talált, melyekről az beismerte, hogy azokat — bár tudta, hogy lopott lovak, —

Crnobrnjától 15 frtért vette meg; miért is a járőr a lovakat nyomban lefoglalta és Radovićot letartóztatta.

A letartóztatott Paripović rokonánál, Paripović Czvetkónál is talált a járőr 2 lopott lovat, melyek lefoglaltattak, míg Paripović Czvetko a járőrt mesziről jönni látta, megszökött.

Míg a járőr a lefoglalt lovakkal foglalkozott, észrevette, hogy Lukić István, ottani lakos, udvarán lovát ijedten és izgatottan kocsiba fogja, a kocsira feleségét és leányát felülteti s valahova Slankamen felé útnak indítja, míg ő maga másfelé fordult. A járőrnek ez gyanusnak tűnven fel, a letartóztatottakat és a már lefoglalt lovakat gyorsan a községi előljáróságnak átadta őrizet végett és a kocsi után sietett, melyet Slankamenben el is ért és Surdukra visszahozott, hol kitünt azután, hogy Lukić a lovat a letartóztatott Crnobrnja Jánostól vette át eladás végett s mivel tudta, hogy lopott ló, azért a csendőrök elől el akarta az asszonyok által távolítani.

A további nyomozás során kitünt, hogy Guljan Ljubomir és Predojević Pál surduki lakosoknál is voltak lopott lovak, melyekkel azonban a nevezettek már a Dunán átszöktek volt, miért is őket a járőr nem találhatta meg.

A járőr tehát a letartóztatott egyénekkal és a lefoglalt javakkal O-Pázuára ment, ott az eddig letartóztatott 7 egyént a kir. járásbiróságnak adta át, a lefoglalt jószágot — két ló és egy kocsi kivételével — őrizet végett a községi előljáróságra bízta; azután pedig kocsist fogadva, kocsin tért vissza Surdukra a nyomozást folytatandó.

Surdukra érve, a csendőrök csakhamar a szökésben levő Paripović Czvetkóra bukkantak, kit azonnal letartóztattak és a nála talált lovak iránt felelősségre vontak. Ez be is ösmerte, hogy a lovakat a már letartóztatott Crnobrnjától kapta, sőt még egy lopott hámot és gyepelőt, egy fonott nyerget és egy köpenyt is átszolgáltattott a járőrnek.

Ezután a csendőrök újból elmentek a már letartóztatott Perić Mita házához, hol az udvaron ismét egy kocsit találtak, melyről kiderült, hogy az előzőleg tartott házkutatásnál el volt rejtve és a járőr távoztával visszahozva.

Miután a járőr az imént letartóztatott Paripovićtól megtudta, hogy Jaić Živán surduki lakosnál is lesznek lopott lovak, ennek házához is ment, és az udvarban valóban találtak két, a továbbhajtásra már készen álló lovat, melyek mögül azonban Jaić, midőn a csendőröket házához közeledni látta, megszökött; neje pedig előadta, hogy férje ezen két lovat Dronjak Péter ugyanottani lakossal 4 nappal ezelőtt valahonnan haza hajtotta. A csendőrök, a 2 lovat szintén lefoglalva, rögtön Dronjak Péterhez mentek, kit ugyan nem találtak odahaza, csak nejét, kit kérdőre vontak s ki beösmerte, hogy férje Jaić Živán társágában 4 nappal ezelőtt 4 lovat hozott valahonnan s hogy férje a járőr közeledtére megszökött, de a 2 lovat az istállóban hagyta. A járőr ezen két lovat is lefoglalva, azután az előbb megszökött Guljan Ljubomir és Predojević Pál után nyomozott, utóbbi fel is fedezte s nála egy lovat talált, melyről az beösmerte, hogy azt 16 nappal ezelőtt a már fogva levő Crnobrnja Jánostól kapta, miért is a járőr Predojevićet letartóztatta s lovát lefoglalta.

Ennek megtörténte után a járőr Ó-Pázuára tért vissza és az imént letartóztatott 2 egyént és lefoglalt 5 drb lovat az ottani hatóságnak átszolgáltattván, a felfogadott kocsissal a nyomozás folytatása céljából Martinci községbe hajtott, hol sikerült is Crnobrnja Czvetkót és Petrinavić Mihályt mint bűntársakat ki-nyomozni, kik letartóztatva beismerték, hogy a talált lovakat ők lopták és eladás végett adták tovább s beismerték részletesen azt is, hol és kitől lopták a lovakat s kiknek adták azokat át. Ily fontos bizonyíték birtokában a járőr rögtön visszatért Ó-Pázuára, ott szembesítette a Martinciben letartóztatottakat a többi fogollyal, mire valamennyien az egész lopást beismerték.

A csendőrök evvel meg nem elégedve, az egész bünszövetkezetet és az összes lopott jószágot akarták kézrekeríteni, ezért a foglyoknak a kir. járásbiróságnak történt átadása után visszatértek ismét Surdukra. A szökésben levő lótolvajok után nyomozva a járőr Surdukon a már letartóztatott Paripović Czetko házában még egy lopott kocsit talált, úgyszintén a szökésben levő Dronják Péter házában szalma között elrejtve egy szétszedett bánáti kocsit.

Ugyanezen Dronjákat nyomozva, a járőr annak rokonánál Dronják Glisánál egy, Jaić Čedónál 2 lovat talált, melyekről az illetők lólevelet nem tudtak felmutatni, miért is a járőr e lovakat is lefoglalta. Miután pedig a járőr a nyomozás során arról értesült, hogy letartóztatott Crnobrnjának még Slankamenben is van egy Jovanovic János nevű bűntársa, a járőr ezt is felkereste s talált is nála 2 lovat, melyekre nézve az illető magát nem igazollhatta, s miután a kikérdezés alatt izgatottságot árult el és magát különbözőképp kibeszélni igyekezett, ezért a járőr őt is letartóztatta, és a szintén Uj-Slankamenben, Radmanović Miksánál, lólevél nélkül talált lóval együtt 157 órai szolgálatteljesítés után szeptember 4-én este 11 órakor az örsre bevont.

Miután azonban e két csendőr a nyomozás során arról értesült, hogy a megszökött Dronják Péter és Jaić Živán augusztus 20-ára virradó éjjel Golubinci helységben Narančić Péter ottani lakostól 2 lovat loptak és valahová Magyarországra eladták, ezért alig kipihenve magukat a 157 órai fáradságos szolgálattól, már másnap, azaz szeptember 5-én ismét szolgálathoz indultak eme két ló és lótolvaj kézrekerítése végett.

Még az örsállomáson, Ó-Pázuán véletlenül eléjük került az egyik lótolvaj, Dronják Péter, ki azonban az utóbb említett lopásról semmit sem akart tudni.

Ennek dacára Dronják Pétert az eddig ellene felmerült gyanúk alapján letartóztatván, a csendőrök a Narančićtól lopott lovak után tovább nyo-

moztak és eljutottak a torontálmegyei, pancsovai járási Sztarcsova helységig, hol a két lovat Jovin Vazulnál megtalálták, ki felelősségre vonva, azt adá elő, hogy a lovakat egy előtte ismeretlen embertől vette, ki ezen és még más 2 lóról lóleveleket birt. A járőr a lovakat lefoglalván és az ottani községi előljárásnak átadván, a nyilván hamisított lólevelekkel Verseczre ment, hogy ott a lovak eladóját kinyomozza. Itt azután a járőr hosszas utánjárás után megállapította, hogy Jovin a lovakat nem vette, hanem Andrejević József, Fekete István és Boc Endre 20 frtért Jovin számára 4 hamis lólevelet készítettek és adtak át neki, mit ezen három egyén hosszas titkolódzás után beismert.

A járőr tehát e három lólevél-hamisítót letartóztatván, a hamis lólevelekkel együtt a verseczi kir. járásbiróságnak adta át, maga pedig Jovinhoz visszatért, hogy őt a nyert bizonyítékok súlya alatt valómásra bírja.

Jovin látva, hogy többé mit sem titkolhat, végre beismerte, hogy Jaić Živán surduki lakos társaságában augusztus hó 15-én a temesmegyei Bavaniste falu legelőjéről két lovat lopott és Surdukra elhajtott, hol azokat Dronják Péternek adták át; azután pedig Dronják Péter Jaić Živánnal a golubinaci legelőkre mentek, hol szintén két lovat loptak, melyeket neki cserébe adtak át s melyeket ő haza hozott. Ezen 4 lopott lóra ő azután a Verseczen letartóztatott 3 egyén által 20 frtért hamis lóleveleket állíttatott ki.

A járőr ezek után Jovint letartóztatta és magával Ó-Pázuára vitte, hol Dronják Péterrel szembeesítve, ez is beismerte a lopást, miért is mindkettő az ó-pázuai kir. járásbiróságnak lettek át adva.

Sztarcsovo községben a járőr még egy eredményt ért el, a mennyiben Jovin Szvetožár ismert lótolvajánál egy lólevél nélküli lovat találtak, s miután a gazda a kikérdezésnél nagy zavart árult el és ellenmondásokba keveredett, ezért a járőr őt letartóztatta és a pancsovai kir. járásbiróságnak adta át.

A járőr ezen második nyomozó útja október hó 5-étől október hó 12-ig tartott.

Ezen két csendőrnek tehát az első — 157 órai — fáradságos nyomozása után, okos, ernyedetlen és ön-feláldozó tevékenysége által sikerült egy 15 egyénnél több tagból álló lótolvaj szövetkezetet felfedezni, annak 12 tagját letartóztatni és az ez által lopott 20 lovat s különféle lószerszámot, összesen 1425 frt értékben a jogos tulajdonosoknak visszaosztogatni; másodízben pedig 162 órán át szakadatlanul nyomozva 3 db 260 frt értékű lovat és 3 lólevél-hamisítót kerített kézre. Miután pedig ezen két derék csendőr már több ízben végzett ily sikerdús szolgálatot, azért a honvédelmi m. kir. miniszterium őket ezuttal dicsérő okirattal tüntette ki, míg részükre a horv.-szlav.-dalm. országos kormány megfelelő jutalomdíjat engedélyezett.

*

19. *Dóczy Sándor*, m. kir. II. sz. csendőrkerületbeli czimz. őrmesternek, nyolcz évi csendőrségi szolgálata alatt a közbiztonsági szolgálat terén tanúsított és a közigazgatási hatóság által is elismert szorgalma, odaadó buzgósága és eredményes működéseért a m. kir. honvédelmi miniszterium elismerését fejezte ki.

*

20. *Vitalis Márton* és
21. *Kövér István*, czimz. őrmesterek,
22. *Simon Péter*, őrsvezető,
23. *Wisnisch Emil*, czimz. őrsvezető,
24. *Táborosi Sándor*,
25. *Kohner Áron*,
26. *Misurda János*,
27. *Kunczelmann Péter*,
28. *Kamp István*,
29. *Jankulov György* és
30. *Jedlicska Sándor*, csendőrök, valamint
31. *Csikos Mátyás*, prb. csendőr, a m. kir. II. sz. csendőr kerület állományában.

A magyar-szákosi kettős rablógyilkosság.

Temesmegye Magyar-Szákos községében 1888. évi október hó 18-áról 19-ére menő éjjelen Bonyhádi Antal és neje, szül. Kreil Mária, — kik alig 3 hete telepedtek le másodszer Magyar-Szákoson s ott szatócs boltot nyitván, abban szeszes italokat és birka-húst is mértek, — ismeretlen tettesek által meggyilkoltattak és kirabolattak; és pedig a férfi a szatócsüzletben, a nő pedig az a mellett levő lakszobában fejszecsapások által állatias módon összevagdálva találtattak, a szobában levő ládák és szekrények, valamint az asztalfiókok fel voltak törve s azokból az értékes tárgyak elrabolva. Minden ember csodálatára azonban a szobában volt 8 hónapos csecsemő, valamint a szobával szomszédos konyhában aludt Hatala Anna nevű 8 éves cselédleány sértetlenül maradtak.

Wenninger József százados, temesvári szárnyparancsnok, szemlekorútja alkalmával október 20-án az általa megszemlélendő buziási örsön értesült ezen rablógyilkosságról, mire azonnal 2 csendőrrel a helyszínére sietett, a hol az nap délután 5 órakor megérkezvén, egy csendőr járőrt és a járőr feljelentése folytán oda érkezett buziási kir. járásbíró-t találta.

Wenninger százados a helyszíni szemle alkalmával arról értesült, hogy a meggyilkolt Bonyhádi ezelőtt mint gőzmalomtulajdonos 2 évig lakott Magyar-Szákoson, de február havában gőzmalma leégvén, Újvidékre költözött át, honnan meggyilkoltatása előtt 3 héttel tért vissza, s telepedett le ismét állandóan Magyar-Szákoson. Úgy itt, mint a környéken Bonyhádi vagyonos ember hírében állott, mivel az emberek azt hitték, hogy a leégett gőzmalom tűzkár ellen biztosítva volt és hogy Bonyhádi 30,000 frt kárpótlást kapott. Ez azonban nem felelt meg a valóságnak, mert a meggyilkoltnak Nagy-Becskereken lakó ipja, Kreil József vendéglős bemondása szerint a gőzmalom nem volt biztosítva és a meggyilkolt vagyona alig tett ki 6—700 frtnál többet.

A tettesek utáni nyomozást rendkívül megnehe-

zítette azon körülmény, hogy senki az esetre vonatkozólag, habár a legkisebb adatot is, szolgáltatni nem tudott; de a gyilkosság elkövetésével még gyanúsítani sem lehetett senkit, mivel a rablógyilkosok a tett színhelyén mit sem hagytak hátra, a mi felfedezésükre vezethetett volna, a konyhában aludt kiscselédleány pedig a gyilkosság éjjelén fel nem ébredt, mit sem látott vagy hallott s alig 8 napja állván Bonyhádiéknál szolgálatban, sem a házi szokások, sem az elrabolt tárgyakról felvilágosítást adni nem tudott, de erre a közvetlen szomszédok sem voltak képesek, mivel Bonyhádi alig 3 hétig lakott még csak Magyar-Szákoson.

Csak a meggyilkoltnak ipja tudott néhány ékszert felemlíteni, melyek valószínűleg elraboltattak, de hogy mennyi készpénz, ruhanemű és árúczikk hiányzik, arra nézve sem ő, sem más valaki felvilágosítást adni nem tudott.

A tapasztalt rendkívüli nehézségek folytán Wenninger százados a nyomozásnak minden irányban leendő egyidejűleges vezethetése céljából még 2 csendőrt a nagy-kövéri s 2 csendőrt a kiszetói örsről rendelt ki, úgyszintén intézkedett, hogy a lugosi örsről 1 altiszt és 4 csendőr a helyszínére vezényeltessék.

Az egyedüli nyom, mely után a nyomozást meg lehet indítani, az volt, hogy a meggyilkolt hátrahagyott irományait és jegyzeteit gondosan átkutatva, az egyik jegyzékben olyan feljegyzéseket találtak, melyek szerint kétségtelennek bizonyult, hogy a meggyilkolt Bonyhádi Antal orgazdasággal foglalkozott, a mennyiben jegyzete szerint 18 drb csirkét 30 krért, 4 mm. buzát 3 frtért stb. vásárolt az utóbbi napokban. Méltán lehetett tehát gyanítani, hogy a büntettet csak is vele összeköttetésben állott közártalmú egyének követhették el és pedig valószínűleg akként, hogy lopott jószágot hoztak éjjel hozzá s így a lakásba bebocsátást nyerve sikerült nekik a rablógyilkosságot végrehajtani, mely feltevés csakugyan helyesnek és valószínűnek is bizonyult.

Ezen feltevés alapján tehát a nyomozás a meggyilkoltnak legközelebbi szomszédjaira és M.-Szákos összes ismert közártalmú egyéneire terjesztetett ki, de eredménytelenül. Daczára az elővett számos házkutatásnak és minden, más irányban eszközölt puhátolásnak még 14 nap eltelte után sem volt semmiféle határozott nyom felfedezhető.

Ezen 14 napi idő azonban közbiztonságilag koránt sem maradt eredmény nélkül, mert a M.-Szákoson összpontosított csendőrség Bonyhádi gyilkosát nyomozva, más, összesen 83 büntettet, — nevezetesen 9 rablást, 16 betöréses lopást, 56 közönséges lopást, 1 gyujtogatást, 1 pénzhamisítást és 1 okmányhamisítást, melyek az utóbbi években követték el, de kiderítetlenül maradtak, — derített ki, azoknak tetteit a részben megtalált bűnjelvényekkel együtt az illetékes bíróságnak átadta, illetve feljelentette.

Végre november első napjaiban sikerült a Bonyhádi ügyben egy biztosnak ígérkező nyomra akadni. Tudomás szereztetett ugyanis arról, hogy az október 19-én vagyis a rablógyilkosság elkövetését követő napon Lugoson megtartott országos vásár alkalmával, állítólag a vásárban, egy csoportban együtt állott három vizági lakoshoz oda szegődött egy idegen ember, ki amazoknak elmondotta, hogy az elhunyt éjjel M.-Szákoson Bonyhádi Antalt és nejét meggyilkolták és kirabolták; mire a vizági emberek egyike állítólag azt felelte volna: *«Én már kétszer megakadályoztam ezen rablógyilkosságot, de most úgy látszik, még is csak keresztül vittek!»*

Ezen dolog tudomásul vétele után annak kipuhátolása vált szükségessé, vajjon valónak bizonyul-e a fennebbi bemondás, s ha igen, akkor ki volt azon vizági ember, ki a fennebb idézetteket mondotta?

Ennélfogva az összes rendelkezésre állott legénység arra használtatott fel, hogy Vizág községében házról-házra járva meg lehessen állapítani, hogy a lakosok közül kik voltak a mondott napon a lugosi nagyvásáron. Midőn ez megtörtént vala, akkor vala-

mennyi a fenti állítólagos körülményre ki lett hallgatva, míg végre sikerült azon egyént felfedezni és beismerésre bírni, a ki mondotta a vásáron, miszerint ő már két ízben akadályozta meg Bonyhádiék meggyilkolását és kirablását.

Ezen egyén — Milos Petru — vallomása szerint Endru Száva, m.-szákosi lakos biztatására, részint m.-szákosi, részint vizági lakosok már 1887. évben, — midőn Bonyhádi még gőzmalomtulajdonos volt M.-Szákoson, — szövetkeztek annak kirablására és őt — Milos Petrut — is részvételre felhívták, de ő erre nem vállalkozott, sőt ellenkezőleg intette is őket, miszerint gonosz tervükkel hagyjanak fel.

Ezen adatok alapján a Milos által megnevezett egyének le lettek tartóztatva és be is ismerték, hogy 1887. évben felfegyverkezve a kitüzött időben megjelentek ugyan M.-Szákoson a rablás keresztülvitele végett, de az első alkalommal a házőrző eb ébersége folytán nem tudták Bonyhádi lakását észrevétlenül megközelíteni, — a második alkalommal pedig friss hó esvén, attól féltek, hogy a Bonyhádi házatól elvezető lábnyomaik őket okvetlenül el fogják árulni, miért is mindkét esetben az utolsó pillanatban a rablás keresztülvitelétől elállottak s utóbb az egész tervet elejtették.

Ez után a már letartóztatottakat ismét szabadon kellett bocsátani, a nélkül, hogy a valódi tettesek felől bármi csekély nyom is felfedeztetett volna. A gyanú azonban most már a volt bűnszerző, Endru Száva m.-szákosi lakos ellen irunyván, ennek összeköttetéseit kellett kipuhatolni, a mi pedig rendkívüli nehézségekkel járt, a mennyiben ez büntetlen előéletű volt, igen visszavonultan élt és csak nagy ritkán érintkezett idegenekkel, de közártalmuakkal egyáltalában nem. Ezenkívül az egész eseményről mit sem akart tudni és azt is tagadta, hogy Milos Petrut s társait ő bujtogatta volna fel a múlt évben arra, hogy Bonyhádit kirabolják.

Az ez irányban újólág bevezetett nyomozás során

valamennyi egyén, a kiről tudva volt, hogy Endru Szávával az utóbbi hetekben érintkezett vagy csak pillanatnyilag is vele találkozott — be lett vonva és és kihallgatva. Ekkor a bevontak egyikétől, Makacsuj Nikolájtól, sikerült kitudni, hogy a gyilkosságot megelőző nap estéjén, a vizági határban levő egyik szálláson, a rablás elkövetésével gyanúsítottak közül többen találkoztak; a találkozás célját azonban Makacsuj állítólag nem tudta megmondani.

Ezen benondás alapján ismét több letartóztatás eszközöltetett, s midőn a csendőrök ép két vizági lakost bekisértek, ezeket Makacsuj Nikolaj, ki történetesen épen akkor újból lett kihallgatva, az ablakon át megpillantva, feltűnően megijedt. Midőn pedig ez iránt kérdőre vonatott, előbb habozva, végre a szavakra fakadt: «*Látom, uram, hogy fel vagyunk fedezve*» s azután nyomban beismerte, hogy tudomása van, kik követték el Bonyhádi Antal és nején a rablógyilkosságot, megnevezvén a már letartóztatott Kriszta Pavelt, valamint az ép akkor bekisért saját öcscsét, Makacsuj Petrut, és Sztana Petrut, vizági lakosokat és két, előtte névleg ismeretlen, furlugi lakost, mint közvetlen tetteseket, mely utóbbi kettőről azonban csak személyleirást tudott adni. Ezenkívül Makacsuj Nikolaj a rablógyilkosság előzményeit is körülményesen adta elő, mely adatokkal szemben a már letartóztatott, fent megnevezett három vizági lakos is némi tagadás után teljes beismerésre bírattott. A két furlugi lakos neveit azonban egyik sem tudta vagy nem akarta megmondani; ennél fogva ezeknek kipuhatolására két járőr Makacsuj Nikolajjal rögtön előfogaton Furlugra vezényeltetett és ezeknek sikerült a keresetteket Dragicza Juon és Seremet Juon furlugi lakosok személyében kipuhatolni és tartóztatni, kik M.-Szákosra beszállítva, bűntársaik töredelmes vallomásaival szemben némi vonakodás után a tett elkövetését szintén beismerték.

A tettesek kihallgatása folytán meg lett állapítva, hogy a kérdéses rablógyilkosságot csakugyan Endru

Száva biztatására és unszolására követték el, miután ez nekik előadta, miszerint biztos tudomása van arról, hogy Bonyhádi a biztosító társulattól 30,000 frtot kapott s ha a rablás keresztülvitelével nem sietnek, úgy a pénzen túl fog adni, a mennyiben Joanovits, duleoi földbirtokostól földbirtokot akar vásárolni s már is 4000 frt foglalót adott. Ezen vallomással szemben Endru Száva is kénytelen volt annak valódiságát s ennek folytán a rablógyilkosságban való bűnrészes-ségét is beismerni.

A rablógyilkosság keresztül vitele — a vallomások szerint — a következőleg történt: Kriszta Pavel egy kétesövű fegyverrel és egy baltával, Makacsuj Petru egy baltával, Sztána Petru egy egycsövű fegyverrel és egy baltával, Seremet Juon egy baltával s végül Dragicza Juon egy nagy bunkós bottal felfegyverkezve és egy juhót magukkal vive már október hó 17-én szándékoztak Bonyhádit kirabolni, de miután Viszágról M.-Szákosra érve már hajnalodni kezdett, szándékuktól elállottak és csak Kriszta Pavel, ki már több ízben adott el lopott juhót Bonyhádinak, kopogtatott be Bonyhádihoz és eladta neki a juhót 1 frtéért; minek megtörténte után valamennyien Viszágra visszatértek és a rablógyilkosságot október hó 18-án éjjelre határozták el.

Meg is jelentek az nap 9 órakor este, ismét egy juhót vezetve, M.-Szákoson Bonyhádi lakása előtt, a ki ép akkor lefeküdni szándékozott, míg neje már az ágyban feküdt. Krisztea tervszerűleg megkopogtatta a szoba ablakát, mondván: «nyitsd ki, uram, az ajtót, egy lopott juhót hoztunk!» Erre Bonyhádi a lámpát kezébe véve a boltba ment, kinyitotta annak az utcára nyíló ajtaját, melyen keresztül, a juhót magukkal hozva, Krisztea Pavel és Makacsuj Petru a boltba belépett. Midőn pedig Bonyhádi utánuk az ajtót behúzta s így feléjük hátat fordított, abban a pillanatban Krisztea és Makacsuj, a juhót eleresztve, Bonyhádit hátulról fejbe ütötték, mely ütések következtében az egy kiáltással összerogyott. Míg Makacsuj

a földön fekvő fejére még 5—6 baltaütést mért, addig Krisztea a férjének segítségére jött Bonyhádinét torokon ragadta, a boltból a szobába visszatolta, ott földre teperte, a mikor is az időközben segítségére jött Makacsuj, Sztána és Seremet az asszony fejét balta-ütésekkel beverték. Míg ez a boltban és a szobában történt, addig Dragicza Juon, a nála kint hagyott két lőfegyverrel a ház előtt őrt állott.

Bonyhádi és neje meggyilkolása után a gyilkosok a fosztogatáshoz láttak. A meggyilkoltak kezein levő gyűrűket lehúzták s néhány ékszer és a boltban talált szalonnát, kötőfékeket s más kisebb bolti czikkeket magukhoz véve, valamint az általuk elhozott juhót is elvive, ép távozni akartak, midőn Krisztea figyelmeztette őket, hogy Bonyhádi és neje még nem haltak meg, a mennyiben még lélegzenek, tehát még esetleg magukhoz térhetnek s őt ismerve, valamennyiüket börtönbe hozhatnák. Ennélfogva elindulásuk előtt úgy Bonyhádinak, mint Bonyhádinénak fejére még számos baltaütést mértek mindaddig, míg meg nem győződtek, hogy azokban élet többé nincsen. Ekkor valamennyien Viszág felé eltávoztak, de a falun kívül letelepedtek s az elrabolt tárgyakat egymás közt elosztották. Ekkor vették észre, hogy pénzt csak is 85 krajczárt találtak (bár Krisztea később beismerte, hogy ő a fosztogatásnál egy tárczát 43 frttal talált, de ő azt az osztozkodásnál nem adta elő, hanem magának megtartotta), a reájuk értéktelen váltók és kötvények elégetése után pedig mind az öten haza mentek.

Az elrabolt tárgyak, — a szalonna és a készpénz kivételével, — majdnem teljesen, részint a tetteseknél elrejtve, részint a még kinyomozott 6 bűnrészes birtokában feltaláltattak és lefoglaltattak s úgy az 5 tettes mint a 6 bűnrészes, a náluk talált bűnjelvényekkel és a rablásnál használt fegyverekkel, a temesvári kir. ügyészségnek lettek átadva.

Az itt leirt kettős rablógyilkosság kiderítése, valamint az ez iránt bevezetett nyomozás során nap-

fényre került 9 rablási, 15 betöréses lopási, 56 közönséges lopási, 1 pénzhamisítási, 1 gyujtogatási és 1 okmányhamisítási eset utáni nyomozás 1888. évi október hó 20-ától deczember hó 23-áig vagyis több mint két hónapon át tartott, mely idő alatt Wenninger József százados folyton a helyszínen tartózkodott és szakértelemmel, ügybuzgalommal s fáradhatlan tevékenységgel eszközölt intézkedéseiről és a csendőr legénységnek a nyomozás körüli észszerű vezetéseért a honvédelmi minister úr Ó nagyméltósága részéről dicsérő elismerésben részesítettetett, az ugyanott működött, fennebb megnevezett altisztek és csendőrök pedig buzgó közreműködésükért és fáradhatlan tevékenységükért a honvédelmi ministerium által kiállított dicsérő okiraton kívül a m. kir. belügyministerium részéről pénzbeli jutalmat is nyertek.

*

32. Bauer Antal, m. kir. V. sz. csendőrkerületbeli czimz. őrmester.

A privigyei örskörlethez tartozó Neczpál községben 1889. évi aprilis hó 28-án gondatlanság következtében tűz ütött ki, mely tűzhoz segély szolgálatot teljesítendő a privigyei örsről Káldi János és Beszik Nándor csendőrök vezényeltettek ki, valamint az örsparancsnok Bauer Antal cz. őrmester is a vészszínhelyére sietett.

Az őrmester Neczpálon megérkezve megtudta, hogy többen az égő házakban benrekedtek és a hulló gerendák szikrái miatt kijönni nem bírnak.

Az őrmester ezt látva, a legelszántabb halálmegvetéssel hatolt be az égő házakba és egymás után öt ember életet mentett meg a biztos haláltól, mely alkalommal annyira megbetegedett, hogy ő maga is 13 napon át gyógykezelés alatt állott.

Ezen nemes és emberbaráti tetteért a honvédelmi ministerium részéről Bauer Antal cz. őrmester dicsérő okirattal lett kitüntetve.

*

33. Heffner Jakab czimz. őrmester és

34. Dobai György csendőr, a m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában.

Az 1888. év november hó 11-én éjjel Kisteleken Csanád megyében, Tisóczki István korcsmáros és neje ismeretlen tettesek által meggyilkoltatván, ez alkalommal tőlük határozottan meg nem állapítható pénzösszeg elraboltatott.

A nyomban megindított s Tyll László főhadnagy, szegedi szakasz parancsnok által a helyszínen vezetett nyomozás dacára a tettesek kideríthetők nem voltak, mert fölötte megnehezítette a csendőrség eljárását azon körülmény, hogy a meggyilkolt házaspár tejesen egyedül — gyermek és cseléd nélkül — lakott s így meggyilkoltatásuk után a házban élő lény nem maradt, a gonosztevők pedig a legnagyobb kényelemmel és teljes biztonságban végezvén bűnös munkájukat, minden nyomukra vezethető tárgyat vagy nyomot eltávolítottak, illetve elenyésztettek.

Az első nyomozás eredménytelen befejezése után a II. számú csendőr kerületi parancsnokság részéről megtétetett a kellő intézkedés az iránt, hogy a súlyos bűnügy részint száguldó járőrök, részint Heffner Jakab czimz. őrmester, kisteleki értelmes és megbízható örsparancsnok által folytonos nyomozásban tartassék s így végre sikerült is nyomra jutni. Az örsparancsnokság jelentése folytán a helyszínére kirendelt Tyll főhadnagy a nyomozás vezetését átvevén, nem sokára Krumplis Pintér József pusztaszeri, Krumplis Pintér István kecskeméti, Ungár Rudolf félegyházi, László János csengelei, Rózsa Zakár dorozsmai illetőségű egyéneket a mondott gyilkosságban alaposan gyanúsítva letartóztatta, kikre azután a további nyomozás folyamán 3 rablási kísérlet, 3 rablás, 1 súlyos testi sértés, 6 betöréses lopás, 2 közönséges lopás, 3 lólopás és 1 pénzhamisítás reábizonyult.

A felsorolt büntettek kiderítése körül szerzett érdemeikért, a m. kir. honvédelmi minister úr Ó Nagyméltósága, Tyll László főhadnagynak elismerését fejezte ki, míg Heffner Jakab czimz. őrmestert és Dobai

György csendőrt, kik a nyomozásban részint önnállólag, részint vett utasítás alapján teljes odaadással és fáradhatlan buzgósággal közreműködtek, dícsérő okirattal látta el; a m. kir. belügyministerium pedig *Heffner* czimz. őrmesternek 50 frnyi, *Dobai* csendőrnek 30 frnyi jutalomdíjat engedélyezett. A nyomozásban résztvett többi legénység — érdemükhöz képest — a II. sz. csendőrkerületi parancsnokság által lett kitüntetve.

35. *Hadnagy* Vilmos őrsvezető,

36. *Gránca* János és

37. *Muntyán* János csendőrök, a m. kir. I. sz. csendőr kerületi parancsnokság, állományában, a Fogaras megyei Alsó-Árpás községben 1889. évi augusztus hó 10-én dühöngött tűzvész alkalmával a köz- és magánvagyon megmentése körül kiváló, önfeláldozó buzgalmat, fáradhatlan tevékenységet és kötelességszerű bátor, derék magatartást tanusítván, őket a m. kir. honvédelmi ministerium dícsérő okirattal tüntette ki, a m. kir. belügyministerium pedig részökre 40. illetve 20—20 frnyi jutalomdíjat engedélyezett.

38. *Fekete* Sámuel, m. kir. II. sz. csendőrkerületbeli őrsvezető, a közbiztonsági szolgálat terén tanusított körültekintő, ügybuzgó, leleményes és eredménydús működéseért a m. kir. honvédelmi ministeriumtól dícsérő okiratot, a m. kir. belügyministeriumtól pedig 30 frnyi jutalomdíjat nyert.

*

Továbbá az 1888. év tavaszán Magyarország különböző vidékein pusztított árvíz alkalmával a vagyon és életmentés, valamint az árvizek elleni védelem körül tanusított önfeláldozó, fáradságot nem ismerő kötelességhűen kitartó működésük elismerésül a következők lettek még dícsérő okirattal a m. kir. honvédelmi ministerium által kitüntetve:*

* Lásd az 1889. évi Zsebkönyvben II. 27., 28. (233. l.); 29., 30. (134. l.); 31., 32., 33. (135. l.); 39., 40., 41., 42., 43. 44., 45., 46., 47., 48., 49. (139. és 140. l.) sz. a. felsorolt dícsérő okiratokat,

a) *A m. kir. II. sz. csendőrkerületnel:*

39. *Feher Ignác* őrmester; 40. *Heffner Jakab*, 41. *Dóczi Sándor* és 42. *Balogh Sámuel* czimz. őrnesterek; 43. *Papp Sándor*. és 44. *Szücs János* őrsvezetők; 45. *Fekete József*, 46. *Molnár József*, 47. *Németh János* és 48. *Kiss László* csendőrök a Tisza és Marosnak 1888. évi április havában történt rendkívüli áradása következtében Csongrád-megyében beállott árvízveszély alkalmával tanusított fáradhatlan buzgalom és tevékenységért.

49. *Tomalik János* czimz. őrmester; 50. *László János* őrsvezető; 51. *Holmik Károly*, 52. *Vida Sándor*, 53. *Szablyák György*, 54. *Vlajovanov Győző* és 55. *Broser Traugott* csendőrök az Új- és Ó. Béga és a Czebra patakknak 1888. év tavaszán történt áradása által okozott árvízveszélynél Ujvár, Öregfalu és Ittebe községek, valamint az ivándai és Wolfinger töltések körül kifejtett védelmi és mentési munkálatoknál tanusított önfeláldozó és sikerdús, erélyes szolgálatért.

56. *Schachovszki Gusztáv* őrmester*; 57. *Preisler Ignác*, 58. *Marosi Mózes* és 59. *Szöke Nándor* czimz. őrnesterek; 60. *Balogh Imre* és 61. *Farkas Antal* őrsvezetők a Tisza és Béga hosszú vonalain 1888. év tavaszán az árvíz elleni védekezésnél teljesített rendkívüli fárasztó és sikeres közreműködésért.

62. *Bányai István* és 63. *Bulfán Gábor* őrsvezetők; 64. *Odri Dániel* csendőr Glogon, Szeferin, Jabuka, Elisenhein és Rudolfsnád községek megmentése, továbbá az elpusztult Ó-Borcsa község lakosainak kilakoltatása és a vagyonmentés körül az 1888. év tavaszán pusztított árvíz alkalmával kifejtett emberfeletti kitartás, bátorság és lankadatlan tevékenységért.

b) *A m. kir. III. sz. csendőrkerületnél:*

65. *Wiederkehr Márk* őrmester és 66. *Eckstein Gerson* őrsvezető, az Ó- és Új-Kécskén,

* Időközben hadapróddá neveztetett ki,

67. *Kiss János* czimz. őrmester, — a Mező-Berényen, Csabán és Köröstarcsán,

68. *Neszmirák Gyula* őrmester és 69. *Haas Lázár* csendőr — a Bájjon és Tamásdán,

70. *Szabó László* czimz. őrsvezető — a Berettyó-Újfalun,

71. *Kraul József* őrsvezető — a Székelyhidon,

72. *Szitár Mihály* czimz. őrmester és 73. *Jác Zeno* czimz. őrsvezető — a Szakálon és határában,

74. *György Pál* czimz. őrmester — a Csegén,

75. *Sébastyén Antal* czimz. őrmester és 76. *Seres Fál* csendőr — a Pusztá-Akolhát, Süly, Kötelek és Nagy-Körü községekben,

77. *Szigeti Henrik* czimz. őrmester és 78. *Koncz Miklós* csendőr — a Jászberényben és Tisza-Sülyön,

79. *Hajduska József* őrsvezető és 80. *Farkas János* csendőr — a Nagy-Körü, Becsenyszög és Rékás községekben,

81. *Szinicz Ferencz*, 82. *Bihari István* és 83. *Dorman György* csendőrök — a Nagy-Körün és határában,

84. *B. Kiss Ferencz*, 85. *Vigh Antal* csendőrök — a Tisza-Beőn s végül

86. *Kluzs József* őrsvezető — a Csegén és Nádudvaron 1888. év tavaszán pusztított árvíz alkalmával a mentési és védelmi munkálatoknál tanusított fáradhatlan buzgalom, erély és eredménydús közreműködésért.

c) *A m. kir. IV. sz. csendőrkerületnél:*

87. *Oszi Rudolf* czimz. őrmester, 88. *Ferenczi Sándor* őrsvezető és 89. *Bálint Sándor* csendőr az 1888. év tavaszán Szabolcsmegyében lezajlott tiszai árvízveszélyek alkalmával úgy a védekezési, mint a mentési munkálatok körül tanusított kiváló buzgalom, körültekintő, erélyes és önfeláldozó derék magatartásért.

d) *A m. kir. V. sz. csendőrkerületnél:*

90. *Pongrácz Imre* őrsvezető és 91. *Labodi Imre* csendőr a Pusztá-Hetményen, Farkasdon és Negyeden

az 1888. év tavaszán pusztított árvíz alkalmával a mentési és védelmi munkálatoknál tanusított fáradhatlan buzgalom, erély és eredményes közreműködésért.

e) *A m. kir. IV. sz. csendőrkerületnél:*

92. *Berényi Adolf* őrmester, 93. *Naszáros Antal* őrsvezető, 94. *Misek Antal*, 95. *Vati Gábor*, 96. *Hlavati Ferencz*, 97. *Rekényi Mihály*, 98. *Tóth Ferencz*, 99. *Halász Imre*, 100. *Szankó András*, 101. *Ungar Arnold*, 102. *Molnár Gyula*, 103. *Bocskor János*, 104. *Menyhárdt István* és 105. *Marics Sándor* csendőrök a Rába folyó,

106. *Baksa Márk* csendőr pedig a Karasicza csatorna áradása alkalmával a mentési és védelmi munkálatoknál tanusított fáradhatlan buzgalom, erély és eredményes közreműködésért.

A m. kir. belügyminiszterium részéről pedig az árvíz alkalmával tanusított kitünő szolgálatokért 132 altiszt és csendőr összesen 4020 frtnyi jutalomdíjban részesült.

*

107. *Perepatics István*, a m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományába tartozó csendőr, ki a Jánosházán Vas megyében, 1888. évi november hó 16-án kiütött tűz alkalmával egy emberéletet a tűzhaláltól, saját személyének veszélyeztetésével, megmentett, a m. kir. honvédelmi miniszterium részéről dicsérő okirattal lett kitüntetve, míg a m. kir. belügyminiszterium részére a 25 frtnyi életmentési díjat odaitélte.

108. *Marginean János*, a m. kir. IV. sz. csendőrkerület állományába tartozó őrsvezető czimz. őrmester 1888. évi április hó 4-én a hóvíz folytán megáradt Vissóból Konta Gavrilla lui Juon, mojszini lakost a vízbe-fulástól, saját élete kockáztatásával, elszánt és önfeláldozó közbelépése által megmentvén, ezen nemes tetteért a m. kir. honvédelmi miniszterium részéről dicsérő okiratot, a m. kir. belügyminiszterium részéről pedig 25 frtnyi életmentési díjat kapott.

III. A m. kir. és a m. kir. horvát-szlavon csendőrségi jutalmazási alaphól jutalomdíjat nyertek.

A m. kir. I. sz. csendőrkerületnél:

1. Szotyori Lajos örsvezető --- --- --- 20 frt.

A m. kir. II. sz. csendőrkerületnél:

2. Lengyel József cz. őrmester --- --- --- 20 frt.

3. Fekete Sámuel örsvezető --- --- --- 15 frt.

4. Nisztor György őrmester --- --- --- 20 frt.

5. Gaáli Gyula cz. őrmester --- --- --- 10 frt.

6. Jakab József cz. őrmester --- --- --- 20 frt.

7. Hayn János cz. őrmester --- --- --- 10 frt.

8. Barabás Ignác őrmester --- --- --- 20 frt.

9. Ehrmann Mátyás cz. őrmester --- --- --- 15 frt.

A m. kir. III. sz. csendőrkerületnél:

10. Nagy András őrmester --- --- --- 20 frt.

11. Pál Ignác őrmester --- --- --- 20 frt.

12. Nagy Lajos őrmester --- --- --- 20 frt.

13. Várhelyi Márton őrmester --- --- --- 20 frt.

14. Bokor Miklós őrmester --- --- --- 20 frt.

15. Viola Márton cz. őrmester --- --- --- 20 frt.

16. Kiszely Béla cz. őrmester --- --- --- 15 frt.

17. Kovács György csendőr --- --- --- 15 frt.

A m. kir. IV. sz. csendőrkerületnél:

18. Szúcs János őrmester --- --- --- 25 frt.

19. Kovács János cz. őrmester --- --- --- 15 frt.

20. Bokor György cz. őrmester --- --- --- 15 frt.

21. Tóth Ferencz örsvezető --- --- --- 10 frt.

22. Kecskes István csendőr --- --- --- 10 frt.

A m. kir. V. sz. csendőrkerületnél:

23. Popovics Pál őrmester --- --- --- 20 frt.

24. Fabó János cz. őrmester --- --- --- 15 frt.

25. Kusza István cz. őrmester --- --- --- 15 frt.

26. Mátsek István örsvezető --- --- --- 15 frt.

27. Mátyás Péter örsvezető --- --- --- 15 frt.

28. Szladek Mihály csendőr --- --- --- 10 frt.

29. Tóth József csendőr --- --- --- 10 frt.

20. Jakab Ferencz csendőr --- --- --- 10 frt.

A m. kir. VI. sz. csendőrkerületnél:

31. Csíszér Imre cz. őrmester --- --- --- 20 frt.

32. Badits László cz. őrmester --- --- --- 15 frt.

33. Szolák Imre cz. őrmester --- --- --- 15 frt.

34. Varga Vincze cz. őrmester --- --- --- 10 frt.

35. Koller Emil örsvezető --- --- --- 10 frt.

36. Istokovics János csendőr --- --- --- 10 frt.

37. Varga János csendőr --- --- --- 10 frt.

38. Faragó József csendőr --- --- --- 10 frt.

A m. kir. horv.-szlav. csendőrségnél:

39. Pražak Viceslav őrmester --- --- --- 30 frt.

Tehát 1889-ik évi augusztus hó 18-án, mint Ő császári és apostoli királyi Felsége legmagasabb születése napján a jutalmazási alap kamataiból 39 altiszt és csendőr összesen 615 frtnyi jutalomdíjat nyert.

IV. A csendőrkerületi parancsnokságok által dicsérő okirattal láttattak el.

A m. kir. I. sz. csendőrkerületnél:

Fekete András cz. őrmester (a közbiztonsági szolgálatban általában tanúsított kiváló és eredménydús működéseért; továbbá egy betöréses lopás tetteinek hosszas és fáradságos nyomozás folytán való kiderítéseért).

Thal János örsvezető és Adorján János csendőr (Resinár községben 1888 évi október 1-én dühöngött tűzvész alkalmával tanúsított önfeláldozó és buzgó működésért).

Kovács Elek cz. örsvezető és Gazden Fülöp csendőr (a közbiztonság-remetei Szitás Ferenczné és oláh-telki Májer Juon gyilkosainak kiderítése és elfogásaért).

Jakab János csendőr (mert 2¹/₂ év alatt 39 különböző büntettet derített ki és a tetteket kézre kerítette).

Szotyory Lajos örsvezető (a közbiztonság terén igen nagy tevékenységet fejtett ki, — több jelentékenyebb büntett felderítése és a tettesek elfogása által szerzett különös érdemet).

Fülöp János és *Bogdán Filon* csendőrök (egy csoportos ellenszegülés alkalmával tanusított higgadt és elszánt magatartásért és a fegyverbecsület és a testület tekintélyének megóvásaért).

Madaras Sándor II. csendőr (alig 3 hó alatt 31 különböző bűncselekményt derített ki és a tetteseket elfogta).

Csatlós Tódor és *Rozsnyai Dániel* (Alsó-Árpáson kiűtött tűzvész alkalmával tanusított buzgó és önfeláldozó tevékenységért).

Borbély Ignác őrsvezető (egy gyilkosság tettesének felderítése és elfogásaért).

Moldován Demeter őrsvezető és *Stanga Ödön* csendőr (ökörlopás tettesének hosszas és fáradságos nyomozás után történt kiderítése és elfogásaért).

Kotul Avacum csendőr (15 hó alatt 12 közönséges, 2 betöréses és 1 lólopást derített ki és 16 tettezt a törvény kezébe szolgáltatott).

A m. kir. II. sz. csendőrkerületnél:

Kocsis Zsigmond czimz. őrmester, *Feldusz István*, *Ehárdt József*, *Peszkar János*, *Papp Bálint* őrsvezetők, *Nagy Károly*, *Lakatos László*, *Takács József*, *Murgul Zsiva* csendőrök (árvízveszélynél tanusított buzgó szolgálatért).

Berra József, *Wertenheim Miksa*, *Sztancsu Nisztor*, *Braun Lőrincz*, *Bán László*, *Horváth József*, *Rosenblüth Péter*, *Wag Alajos*, *Kocsis György* és *Sack Mihály* csendőrök (a magyar-szákosi kettős rablógyilkosság kiderítésénél tanusított fáradhatlan tevékenységért).

Csaba Sándor cz. őrmester (egy rablási és egy gyilkossági eset kiderítéseért).

Kövári Ferencz cz. őrmester és *Bálint Ignác* (egy pénzhamisító banda kézrekerítéseért).

Osváth Balázs csendőr (a közigazdálkodás és a közbiztonsági szolgálat terén tanusított kiválóan buzgó és eredménydús tevékenységért).

Papp Bálint őrsvezető, *Süveges István* és *Roma*

János csendőrök (egy számos tagból álló betörő banda kézrekerítéseért).

A m. kir. III. sz. csendőrkerületnél:

Deák Lajos csendőr (egy gyermek életének a tűzhaláltól való megmentéseért).

Szucsu Péter (a rákos-csabai tűzvész alkalmával tanusított magatartásaért).

Madarassy Sándor, *Bárány János* őrsvezetők, *Bozsing István* cz. őrsvezető, *Ort Péter*, *Hauser Mihály*, *Banga György*, *Varga Ferencz*, *Farkas Gusztáv*, *Petrán Szilveszter*, *Langer József*, *Somogyi Ferencz*, *Rolkó János* és *Bódi János* csendőrök, *Szál-dobágyi Imre* őrsvezető, *Debreczeni Miklós*, *Halblehner János* és *Telekesi György* csendőrök, *Nagy Lajos* őrsvezető, *Molnár István* csendőr (árvízveszélynél tanusított buzgó szolgálatért).

A m. kir. IV. sz. csendőrkerületnél:

Orbán Gábor és *Gyárfás Ferencz* csendőrök (két egyénnek a tűzhaláltól való megmentéseért).

Zsarkov István cz. őrmester (egy leánygyermeknek a tűzhaláltól való megmentéseért).

Miskovics Sándor cz. őrmester, *Hegedüs Mihály*, *Papp Simon*, *Esztergomi János*, *Bakk József*, *Kovács András* és *Frank József* csendőrök (az 1888-ik év tavaszán Szabolcsmegyében pusztított vízáradások alkalmával az emberélet és vagyon megmentése körül tanusított magatartásért).

Kovács Márton csendőr (Szabolcsmegye Benk községben az 1888. év tavaszán pusztított árvízveszély alkalmával a személy- és vagyonbiztonság megmentése körül tanusított derék magatartásért).

Herman István csendőr (egy gyilkosság tettesének kiderítéseért).

Kecskes István csendőr (a közbiztonsági szolgálat terén hosszú időn át tanusított szorgalma és elért szép eredményeiért).

Fátyol István cz. őrmester és *Jeromos Gerő* csendőr

(egy több tagból álló rabló- és betörőbandának kézrekerítéseért).

Szűcs János őrmester, *Benkő* József, *Trileán* Simon, *Balk* Antal, *Gyurás* János, *Temesvári* József és *Arti* Mihály csendőrök (a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett tevékenységük és az elért szép eredményekért).

Bendik István cz. őrsvezető és *Szitha* Gedeon csendőr (két egyénnek a megfagyás halálától való megmentéseért).

Malyáta Ágoston őrmester (egy rablógyilkosság tettesének kiderítéseért).

Bokor György cz. őrmester (a közbiztonsági szolgálatban hosszú időn át tanúsított fáradhatlan szolgálati buzgóságáért).

Veres Sándor és *Tóth* József csendőrök (egy egyénnek a megfagyás halálától való megmentéseért).

Gombás Károly csendőr (a közbiztonsági szolgálatban hosszú időn át tanúsított fáradhatatlan eredményes szolgálataiért).

A m. kir. V. sz. csendőrkerületnél:

Buday Gyula őrmester és *Kirács* György csendőr (egy rablást és gyilkossági kísérletet elkövetett gonosztevő elfogatásáért).

Popovics Pál őrmester és *Polácsék* Pál csendőr (egy veszélyes betörőbandának kézrekerítéseért).

Mátsek István őrsvezető (egy rablógyilkos kézrekerítése és elfogásáért).

A m. kir. VI. sz. csendőrkerületnél:

Koller Emil őrsvezető és *Kohár* István csendőr (egy sertéslopást tűző betörő tolvajbanda kiderítése és letartóztatása alkalmával tanúsított gyors és kitartó magatartásért).

Németh Géza cz. őrsvezető, *Vankovics* Ferencz, *Schaller* István és *Veidinger* György csendőrök (egy veszélyes csavargókból álló tolvaj- és betörőbanda felderítése és több tagjának letartóztatása alkalmával tanúsított odaadó buzgó magatartásért).

Urge Ferencz őrsvezető (őrsének mintaszerű rendbentartása és vezetéseért, nemkülönben a közbiztonsági szolgálat terén tanúsított buzgalmáért és a legénység oktatásában elért szép eredményért).

Zábó József és *Horváth* Lajos csendőrök (ellopott 19 db sertés közül 18 darabnak megkerítése, az orgazdának letartóztatása és a tettesek letartóztatása iránti intézkedései alkalmával tanúsított ügyességgel párosult kitartó magatartásért).

Gulyás József őrmester (egy tolvajnak az ellopott két lóval együtt egy másik megyében való nyomozása és megkerítése alkalmával tanúsított igen ügyes nyomozás és kitartó magatartásért).

Neumárk Lipót csendőr (egy tűzvész alkalmával nem csak hogy a tűz oltásában tevékeny részt vett, hanem a gyújtogatót is kiderítette és letartóztatta).

Schápi János őrsvezető és *Kollárics* István csendőr (egy rablás és 13 rendbeli betörési lopás tetteseinek kiderítése, azok közül kettőnek letartóztatása és a rabolt és lopott tárgyak egy részének megkerítése alkalmával tanúsított buzgó és kitartó magatartásukért).

Hunyadi Sándor cz. őrmester (egy rablási és 13 rendbeli lopás tetteseinek után bevezetett nyomozásnak általa történt vezetése, továbbá a szomszédos Stájerország területén történt 3 rendbeli nagyobb betörési lopásból származott több tárgynak kézrekerítése és a tettesek közül kettőnek letartóztatása alkalmával tanúsított körültekintő és tevékeny magatartásáért).

Faragó József csendőr (az által tanúsított nagy ügyesség és lankadatlan ügybuzgóságáért, hogy a letenyei őrsöni léte alatt 30 nagyobb bűncselekményt kiderített és 72 gonosztevőt az igazságszolgáltatás kezeibe szolgáltatott).

Sirok Vendel csendőr (ki két hónapot alig meghaladó rövid idő alatt 12 betörési és 6 közönséges lopást kiderített, ezeknek 12 tettesét és 1 orgazdát letartóztatott, 2 orgazdát pedig feljelentett).

Baumholzer Dávid cz. őrmester (ki a mellett,

hogy örsét kifogástalanul vezeti, a nemes-vidi örsön alig egy évi léte alatt örskörletében előfordult 2 gyilkosság, 1 gyermekgyilkosság, 1 gyujtogatás és 7 kisebb-nagyobb lopási esetet sok ügyességgel és lankadatlan buzgalommal kiderített, a tetteseket, két orgazdát és a lopott tárgyak nagyobb részét megkerítette).

Ranga János cz. őrmester (egy gyilkosság tettesének kiderítése és letartóztatása alkalmával tanúsított ügyes és buzgó magatartásáért, továbbá a közbiztonsági szolgálat terén tanúsított kiváló ügybuzgalmaért és örsének mintaszerű rendbentartásáért).

Badits László cz. őrmester (egy gyilkosság tettesének kiderítése és letartóztatása alkalmával tanúsított észszerű és kitartó magatartásáért).

Csiszér Imre cz. őrmester (ki a mellett, hogy hivataásszerű köteleességét mindig és minden körülmények között buzgón és egész odaadással teljesítette, egy hirhedt betörőt és a bűnrészeseket, valamint 656 frt értékű lopott tárgyakat kitartó buzgósággal teljesített nyomozás által kiderített és kézrekerített).

Csizmadia János cz. őrmester (ki a mellett, hogy örsét mintaszerű rendben tartja, örskörletében 1885. év óta előfordult minden nevezetesebb bűncselekményt odaadó buzgósággal teljesített szolgálata által kiderített és a tetteseket az igazságszolgáltatásnak átadta és ez által örskörletében a közbiztonságot helyreállította).

*Schréd*l Károly őrmester (ki fáradhatlan szorgalma és ügybuzgalma, erélye és ügyessége által a közbiztonsági szolgálat terén kiváló eredményeket ért el és ez által az intézmény iránti bizalmat a jó érzelmű lakosságban megszilárdította).

Czirják Mihály őrsvezető (a közbiztonsági szolgálat terén tanúsított példás tevékenysége, kitartó buzgósága és eredménydús működéseért nemkülönben örsének minden tekintetben helyes és mintaszerű vezetéséért).

Domonkos Pál csendőr (12 rendbeli bűncselekmény

tetteseinek kézrekerítése alkalmával tanúsított fáradhatlan, buzgó és tapintatos magatartásáért).

Török Mihály cz. őrmester (a közbiztonsági szolgálat terén mindig kiváló tevékenységet tanúsítva több szép eredményt mutatott fel).

Schönberger Károly őrsvezető (egy rejtélyes gyermekgyilkosság tettesének észszerű kinyomozása és letartóztatásáért).

Erdélyi Béla csendőr (egy évek óta garázdálkodott 3 tagú veszélyes tolvaj-szövetkezetnek észszerű és fáradhatlan kitartással folytatott nyomozás által való kiderítése és letartóztatásáért).

Kovács Sándor és *Csepri* József csendőrök (kik két veszélyes felfegyverkezett betörő tolvajt pincze feltörésnél tetten érve, bátor és elszánt fellépéssel lefegyverezték és letartóztatták).

Kázár Ferencz őrsvezető (egy rablógyilkosság két tettesének észszerű, erélyes és fáradhatlan nyomozás általi kiderítése és letartóztatásáért).

Várady János őrmester (egy rablógyilkosnak észszerűen keresztül vitt nyomozás által sikerült letartóztatásáért, valamint a gyilkosságot bizonyító bűnjelék kézrekerítéseért).

Csiszér Imre cz. őrmester (ki Miske Adél báróné által ez előtt 10 évvel elvesztett 50 drb aranyat és több családi ereklyét, igen értelmesen vezetett nyomozás során, bár azok a szintén általa kipuhatolt jogtalan eltulajdonítók által befalazva lettek — megtalált és ezzel a nevezett káros nőt pótolhatlan veszteségtől megóvta).

Bán Sándor őrsvezető, *Varga* József, *Valis* Antal és *Krausz* Sámuel csendőrök (a sárbogárdi örs területén 1875. év óta előfordult több rendbeli betörési lopás tetteseinek észszerű, erélyes és fáradhatlan nyomozás általi kiderítése és letartóztatásáért).

Gilyén Albert őrmester (a 4. szárny parancsnokságnak 1884. évi június hó 1. óta való fennállása óta a szárny számviteli teendőinek lelkiismeretes, fáradtságot nem ismerő buzgósággal párosult, oda-

adó törekvéssel, a legjobb eredménnyel való végbetöréses lopás tetteseinek felderítése és letartóztatásaért).

Takács József csendőr (tűzvész alkalmával az élet- és vagyonmentés körül tanúsított, önfeláldozással határos kiváló szolgálataért).

Hetesi Mihály őrvezető (egy tűzvész alkalmával a vagyonbiztonság, oltás és a rend fentartása körül tanúsított körültekintő és erélyes magatartásaért).

Sterk Béla csendőr (egy hosszabb időn át garázdálkodott betörőbanda kézrekerítése körül tanúsított körültekintő, ügyes és teljes eredményt biztosító működéseért).

V. A csendőrkerületi parancsnokságok által nyilvánosan megdicsértettek.

A m. kir. I. számú csendőrkerületnél:

Ferencz Péter és *Pál* Lázár csendőrök (a Resináron 1888 október 1-én kiütött tűzvésznel tanúsított dicséretes tevékenységért).

Szilvási Vidor cz. őrmester és *Paul* András csendőr (a Kovásznán 1888 augusztus 3-án kiütött tűzvésznel tanúsított önfeláldozó és buzgó működésért).

Barabás Mihály és *Finesz* Samuel (egy gyilkosság tetteseinek kiderítése és elfogásaért).

Borbély Ignác őrvezető és *Bagoly* Ferencz csendőr (egy rablásért körözött veszélyes gonosztevő fáradságos nyomozásaért és elfogásaért).

Pozsonyi János csendőr (egy lólopás tetteseinek kiderítése és elfogásaért).

Bokor Béla cz. őrmester és *Cseh* János csendőr (egy betöréses lopás tetteseinek fáradságos nyomozása és elfogásaért).

Grosz Mihály őrvezető, *Szabó* János és *Szabai* Péter csendőrök (egy gyilkosság tetteseinek kiderítése és elfogásaért).

Dinka István cz. őrmester és *Lénárt* Sándor csendőr (egy lólopás tetteseinek kiderítése és elfogásaért).

Gracsián János és *Kalapács* Mózes csendőrök (e

Árkosi Dániel és *Moldovány* M. János csendőrök (egy gyilkosság tetteseinek kiderítése és elfogásaért).

A m. kir. II. számú csendőrkerületnél:

Ányos János, *Kövér* István őrmesterek, *Gadli* Gyula,

Flegel József cz. őrmesterek, *Ehrlich* Antal, *Koppandi*

Mihály, *Szücs* János őrvezetők, *Dudás* Imre, *Csámlik*

Alajos, *Kiss* Ferencz, *Olajos* Péter, *Gavrilov* István,

Gyurik Lajos, *Beka* Achim, *Törő* Ignác, *Dombi* János,

Baranyi János, *Kovács* János, *Soós* György, *Szabó*

János, *Palágyi* Péter, *Varga* Márton, *Raskó* Gyula,

Halasi István, *Seemayer* Ferencz, *Kartach* Jakab,

Balázs Imre, *Kovács* János, *Tary* János, *Jaklics* Antal,

Jozsa Antal, *Fogarasi* Erlavius, *Weber* Lajos, *Sallai*

Bálint, *Szungyi* Mihály, *Kanyó* Forgó József, *Sipos*

Bálint, *Balázs* Imre, *Moldován* János, *Varga* János,

Kocsis János, *Botos* István, *Simon* Imre, *Kiss* János,

Kocsis István, *Varga* Ferencz, *Csőke* Mihály, *Dragi-*

sics Milán, *Tomaskó* Henrik, *Bogdán* István, *Kulcsár*

Gábor, *Ignea* János, *Schön* Ernő, *Zsoroz* János,

Tudeszku Mihály, *Balázs* Sámuel, *Kohn* Salamon,

Nagy Deszki Imre, *Tökés* Lipót, *Imre* Sándor, *Szeller*

Ferencz, *Tóth* Károly, *Kner* Mór, *Gergely* Mihály,

Hermann János, *Mizslai* Gyula, *Kozma* János, *Andó*

György, *Árvai* Mihály, *Szoboszlai* Szabó János, *Gálos*

István, *Oláh* Mihály, *Benjamin* Jakab, *Bogity* Bogdán,

Hajós Ferencz, *Mihelics* Mátyás, *Petri* János, *Lich-*

tenberg Ferencz, *Vlaskalics* Lajos, *Kolofon* Ferencz,

Pfeiler József, *Schillinger* Ferencz, *Rua* András,

Lödy Antal, *Erdélyi* Jakab, *Molnár* Lajos, *Bátyjai*

Ferencz, *Csihi* György, *Földesi* Dénes, *Dudás* Sándor,

Vujkovic Mihály, *Salamon* Antal, *Kohn* Jenő, *Rafain*

Imre, *Bohn* János, *Popa* Demeter, *Barsi* András, *Gál*

Lajos, *Sajtos* Ferencz, *Urszuleszku* Miklós, *Krammer*

Róbert, *Kormos* Mátyás, *Szolyák* Mihály, *Bodnár*

Jakab, *Ditrich* Ödön, *Dobozi* Gyula, *Kuszi* János,

Messerschmidt József, *Draskovics* Flórián, *Gál* Albert,

Ál György, *Wlach* Károly, *Sász* János, *Kiss* Károly,

Csáki Mihály, Kélti Sándor, Maár József, Novakovic Vikentio, Krizsán Milán, Nediu Jova, Szkala János, Rakity Milos, Nagy János, Urderián György, Bodai István, Kamp István, Hepp József, Maksay József, Heich János, Hanauer Bódog, Birkenheier János, Vasvári János, Müdler Ede, Zsurkeszku János, Wertenheim Miksa, Braun Lőrincz, Müller Mátyás, Zwin-tina Viktor, Csábi József, Mórietz János, Zuckel András, Nyul István, Szöllösi Lajos, Hirsch Dávid, Fehér Constantin, Para Zsigmond, Petrovic Száva, Boros István, Rosenblüth Péter és Zinecz András csendőrök (árvízveszélynél tanúsított buzgó szolgálatért).

Szücs János őrsvezető és Dimitrov Vlada csendőr (egy tűzvész alkalmávali sikeres működésért).

Szalács László, Mojsze János, Knér Mór és Vajda András csendőrök (egy rablógyilkosság tettesének közrekerítéseért).

Vancsa Miklós, Lengyel József őrsvezetők, Tatár Prokop, Pálffy Gergely, Molnár János, Máthe József, Igelszki Jakab, Kiss András, Kanabé Dónes, Dajbukát Lukács, Varga Ferencz, Schwach József, Orosz János, Kovács József, Kocsis István és Kekezovich Gyula csendőrök, (egy pénzhamisító banda kinyomozásánál tanúsított erélyes közreműködésért).

Nagy Sándor őrsvezető, Szabó István, Kirchberger János, Szabó Ferencz, Barth András csendőrök (egy betörőbanda közrekerítéseért).

Pieszku János, Para Zsigmond és Breser Mihály csendőrök (egy tolvajbanda közrekerítéseért).

Csetei István és Szücs Illés csendőrök (egy gyilkossági esetről a tettesek kiderítéseért).

Siegens Frigyes őrsvezető (mint zsidovini őrsparancsnok a szolgálat, fegyelem és rend helyes kezeléseért).

Bucsányi György, Nagy Gáspár és Binder Mihály csendőrök (a fegyelem és rend helyes és pontos betartásáért).

Missurda János és Ferencz József csendőrök (egy betörőbanda közrekerítéseért).

A m. kir. III. sz. csendőrkerületnel:

Singer Jakab csendőr (egy gyermek életének a tűzhaláltól történt megmentésénél teljesített közreműködéseért).

Navratil László és Székely József csendőrök (a rákos-csabai tűzvész alkalmával tanúsított magatartásért).

Szegedi Lajos és Gröger Lipót csendőrök (egy régebb idő óta garázdálkodó tolvajbanda kézrekerítéseért).

Kovács Mihály őrmester, Weltner Ákos, Kemény Sámuel, Aczél Sándor, Kacsur László ez. őrsvezetők, Horváth Pál, Kudlak András, Marics Mihály, Novak István, Nyitray Lajos, Balla János, Borbola Imre, Zelovics Lajos, Boné Lajos, Korpás István, Király Péter, Vukajer Ignác, Szentkereszti László, Uj Péter, Grummer Mátyás, Bencsik István, Tóth István, Rajpik János, Korcsmáros János csendőrök, Suri István ez. őrsvezető, Klein Mihály, Jáklí Ferencz, Schmidt Mihály, Major István, Dancsó Ignác, Weisz Farkas, Vajda Lajos csendőrök, Bikfalvi Zsigmond, Csáki Károly őrsvezetők, Sztrojni János, Frohnauer Mihály, Bagosi Mihály ez. őrsvezetők, Kuntár György, Tóth Sándor, Vajda Imre, Odor Sándor, Vida Lajos, Szabó Márton, Szabó Imre, Selmeczki János, Nagy János, Koroknyai Mihály, Ferkó József, Csizmár Ferencz, Gondos János, Sárközi János, Szombath Károly, Basa László, Cziczó János, Szunyog János, Siti József, Bartner Antal, Bertalan Ferencz és Sipos Gábor csendőrök; Pál Dániel ez. őrmester; Bartha Mór, Józsa János, Pleier József, Tóth István őrsvezetők; Nedeczky Imre, Sebő Mihály, Kárpáthy Andras, Bertha Albert, Földvári Adolf ez. őrsvezetők; Szepesi György Szivós Antal, Filka Ferencz, Horváth István, Varga Sándor, M. Hajdu Imre, Molnár János, Dobai József, Földi Károly, Janóczky József, Lukács István, Zsubrán Mihály, Gregorik József, Vaprezsán Gyula, Bakti Péter, Nagy Károly, Márkal József, Schwartz Dávid, Cs. Nagy István, Baranyi János, Szabó András

Pikó Mihály, Györi Bertalan, Schönberg József, Bertalan István, Boros András, Fehér Miklós, Herdlicska János, Schnalke Nándor, Szmerka Lajos, Török Gábor, Gyulai Péter, Kaczor György, Varga Mihály, Böröcz Ferencz, Konkolyi Kálmán, G. Nagy Gáspár, Kiss József, Luginya János, Hernicz József, Szabó Ferencz, Ács János, Dénes János, Rácz István, Halász Kálmán, Gelley János, Lichtenstein Dávid, Mihályi István, Fehér József, Gulyás Imre, Szin László, Szalay József, Hires Ferencz, Pataki István, Válóczy András, Horváth János, Szajer Károly, Józsa Károly, Tóth Ferencz, Konkoly Kálmán, Nagy Gáspár, Farkas Ferencz, Ungvári Dániel, Filka Ferencz, Horváth István, Varga Sándor és Fehervári Sándor csendőrök (árvíz-veszéllynél tanúsított buzgó szolgálatért).

A m. kir. IV. sz. csendőrkerületnél:

Szikszai András és Péter Gáspár csendőrök (két emberéletnek a tűzhaláltól való megmentéseért).

Csüri János és Beck Vilmos őrsvezetők, Pikovszki János, Turmszki József, Járay Antal, Köves János, Kiss János, Gromann Jakab, Pazar Gyula, Szokoly János és Simkovics Mátyás csendőrök (az 1888. év tavaszán Szabolcsmegyében pusztított vízáradások alkalmával az emberélet és vagyon megmentése körül tanúsított derék magatartásért).

Lakatos Mihály és Petri János csendőrök (több tolvaj- és orgazdának 196 órai fáradságos szolgálat után történt letartóztatásáért).

Tóth Ferencz őrsvezető (örsének minden tekintetben kifogástalan állapotban tartása s szakértelemmel történt vezetéseért).

Sommer Gusztáv őrsvezető, Nagy Árpád csendőr és Csizék Ede pr. csendőr (egy rablógyilkosság kiderítésénél szabályszerűen teljesített buzgó és hasznos működésért).

Ördög Miklós őrsvezető, Vangolos Ferencz, Szimkó István és Veres Sándor csendőrök (az 1889. év tavaszán Sonkád községet végveszéllyel fenyegető árvíz

terjedésének meggátlása körül kifejtett eredményes szolgálatért).

Lászlófi László őrsvezető, Daróczy Endre cz. őrsvezető, Piszártsik János, Dohanics András, Kreminszki János, Földvári János, Mátyás József csendőrök és Kádár János pr. csendőr (egy sorozás alkalmával a csend és rend fentartása körül tanúsított tapintatos szolgálatért).

Petneházi Péter czimz. őrsvezető és Blum József csendőr (egy lopás tettesének 88 órán át tartó fáradságos és észszerű nyomozás által történt kiderítése és letartóztatásaért).

Járzsemszki Károly cz. őrmester (egy tűzveszély alkalmával, annak továbbterjedésének meggátlása, valamint különösen a vagyonbiztonság fentartása körül tanúsított eredményes munkásságaért).

A m. kir. V. sz. csendőrkerületnél:

Friedrich János csendőr (a közbiztonsági szolgálatban kifejtett tevékenységeért).

Romhányi András csendőr (tűzvész alkalmával tanúsított bátor és önfeláldozó magatartásáért).

Bodnár János és Turcsai András csendőrök (5 veszélyes lótolvaj kézrekerítéseért).

Kusza István őrmester és Szládek Mihály csendőr (tűzvésznel tanúsított bátor és önfeláldozó magatartásukért).

Fabó János őrmester (egy veszélyes gyujtogatónó kézrekerítéseért).

Petényi Géza és Nemet András csendőrök (6 betörő tolvaj kinyomozása és elfogásáért).

Herberth András őrmester, Róth Sámuel, Rácz Zsigmond és Handk Lajos csendőr (egy rablógyilkos elfogása alkalmával tanúsított buzgalomért).

Mihácsa Simon őrsvezető és Szekeres József csendőr (egy gyilkos elfogásáért).

Deme László és Bronda János csendőrök (egy fegyveres csavargó elfogásáért).

Sekes Márton és Borárus Vendel csendőrök (egy veszélyes betörő kézrekerítéseért),

Hugyecz József és *Nestsák* János csendőrök (egy ember életének a megfagyástól történt megmentéseért).

Szakál István és *Klein* Salamon csendőrök (egy hidegtől megdermedt egyénnek a megfagyástól történt megmentéseért).

Schäffer Jakab őrmester és *Bordy* János csendőr (egy embernek a megfagyás halálától történt megmentéseért).

Schmidt Gyula őrsvezető (egy gyilkossági bűneset kiderítése és a tettes elfogásáért).

Buthka László őrsvezető, *Szládek* Mihály és *Porusár* Lajos csendőrök (egy gyilkossági eset kinyomozásánál tanúsított buzgalomért).

A m. kir. VI. sz. csendőrkerületnél:

Szabó Kálmán és *Fodor* Miklós csendőrök; *Roch* Károly cz. őrmester, *Schwartz* Ignác, *Halász* György és *Temmel* József csendőrök; *Balta* János őrsvezető; *Katona* Imre, *Mohai* Ferencz, *Sáry* Mihály és *Kremmer* József csendőrök (tűzvésznel tanúsított kiválóbb tevékenységért).

Csizmadia János cz. őrmester (egy méhmagzat elhajtását rég óta úzó nőt kiderített és a bűnjelekkel együtt az igazságszolgáltatásnak átadta).

Tarcsafalva Lajos cz. őrmester, *Czirják* Mihály és *Müller* Jakab őrsvezetők (tűzvész alkalmával tanúsított önfeláldozó magatartás és az oltásnál való tevékeny közreműködésért).

Kovács Károly és *Szilágyi* József csendőrök (búcsú alkalmával egy kocsiba fogott két megbokrosodott lovat legnagyobb vágzatás közben bátor és elszánt magatartás által feltartóztaltak, miáltal azon veszélyt hártották el, hogy a megbokrosodott lovak a számos búcsús nép közé nem futhattak).

Szilágyi Gergely hadnagy, továbbá *Simó* Lajos őrsvezető, *Kiskó* Vendel cz. őrsvezető, *Forgács* Gyula, *Istokovics* János, *Nagy* Aladár és *Hajeskó* Vendel csendőrök (egy rablógyilkosság tetteseinek gyors kiderítése és kézrekerítése alkalmával tanúsított ügyességért).

Gergely György cz. őrmester, *Stányik* József, *Varga* János és *Herner* Imre csendőrök (tűzvész alkalmával tanúsított erélyes és buzgó magatartásért).

Szöcs Mihály cz. őrmester, *Molnár* Gyula és *Török* János csendőrök (tűzvész alkalmával tanúsított önfeláldozó és tevékeny magatartásért).

Halász Imre és *Simon* Károly cz. őrmesterek, (örseiknek évek óta mintaszerű rendbentartása és vezetéseért, valamint a közbiztonsági szolgálat terén tanúsított kiváló buzgalomért).

Mikó János őrsvezető és *Horváth* Sándor I. csendőr (egy emberölés és rablás tetteseinek kiderítése és letartóztatása alkalmával tanúsított ügyes és kitartó magatartásért).

Schneider István cz. őrmester és *Scheffer* József (18 drb lopott sertésnek, valamint az orgazdának megkerítése és a tettesek letartóztatása iránt tett intézkedésnél való tevékeny közreműködésért).

Böczén Sámuel csendőr (lopott lovak és a gyanúsított tettes megkerítésénél való tevékeny közreműködéseért).

Preininger Alajos csendőr (tűzvész alkalmával az oltásban, valamint a gyujtogatónak kinyomozásában való tevékeny közreműködéseért).

Vucán Szilárd őrsvezető (egy rablás és 13 rendbeli betöréses lopás tetteseinek kinyomozásában való buzgó és kitartó közreműködéseért, valamint az ügyre vonatkozólag sok terhelő adatot gyűjtött s ez által az eredményt lényegesen elősegítette, azonkívül egy Stájerországban történt nagyobb ékszerlopásból eredt arany medaillont megkerített és ez, mint első bűnjel, a tettesek nyomára vezetett).

Sallai Mihály, *Bölec* Miklós, *Zádravecz* Gábor, *Kollarics* József és *Schuh* Endre csendőrök (egy rablási és 13 rendbeli betörési lopás, továbbá Stájerországban történt 3 nagyobb betörési lopás tetteseinek kinyomozása és kiderítésében való tevékeny és kiváló közreműködésért).

Borbély István őrmester (ellopott négy lónak kiváló

ügyességgel és kitartással való kézrekerítése és két orgazdának letartóztatásáért).

Laza János és *Baumgartl József* csendőrök (tűzvédsznél való közreműködésükért, valamint két nőszemélynek egy égő házból általuk történt kimentése alkalmával tanusított bátor magatartásért).

Lollok Lajos, *Borbély István* őrmesterek, *Bernschütz József*, *Moldován Sándor* cz. őrmesterek és *Kolonics József* őrsvezető (ezen csendőrkerületi parancsnokság állományának kiegészítése érdekében tanusított azon tevékenységükért, hogy a múlt év folyamán számos jelentkezőt hoztak csendőrségi szolgálatra való felvételre ajánlatba).

Tomcsányi József csendőr (egy gyilkossági eset kiderítésénél és a tettes letartóztatásánál való buzgó közreműködéseért).

Virág János csendőr (egy rejtélyes gyermekgyilkosság tettesének kinyomozása és letartóztatásánál való ügybuzgó és eredményes közreműködéseért).

Aranyos István csendőr (ezelőtt 10 évvel elveszett 50 drb arany és több családi ereklye, valamint a jogtalan eltulajdonítók kipuhatolásánál való eredményes közreműködéseért).

Lőrincz Dániel és *Tamás Imre* csendőrök (egy hosszabb időn át garázdálkodott betörőbanda kézrekerítése körül tanusított körültekintő, ügyes és a teljes eredményt biztosító közreműködéseért).

Vegyes közlemények.

Útlevel- és idegenrendészet.

A szolg. utasítás 55. §-a szerint «a csendőr a portyázás közben talált utasokra nézve mindazon rendőri szabályok figyelemmel tartására köteles, melyek az idegenekre nézve fennállanak; s ez alkalommal újból s ismételve figyelmeztetik, hogy az útlevel és utazási okmányok iránt fennálló rendőri szabályok a szabad és háboríthatlan utazást a monarchia határain belül védik, minélfogva bármily rendű és állású utasokat utazási igazolványaik előmutatása végett, *alapos gyanú nélkül* megállítania nem szabad,» — továbbá a 81. §. első bekezdése szerint «ha a csendőrség az ország határszélén teljesít szolgálatot, kiváltképen az útlevel-rendészeti szabályok kezelésére kell fokozott figyelmet fordítania és leginkább arra felügyelnie, hogy csavargók belopódzása mindenképen megakadályoztassék.»

A szolgálati utasításnak fennebbi rendelkezései tehát az útlevel- és idegen-rendészetre vonatkozó szabályokat és intézkedéseket mint közösmerteket tételezi föl. Minthogy azonban épen az útlevel- és idegen-rendészetre vonatkozó egységes törvény vagy kormányintézkedés nem létezik, a szolgálatnak ezen ága pedig, épen gyakori és kényes voltánál fogva, a helyes tájékozást igénylik; kívánatosnak mutatkozik, hogy úgy a belföldi, valamint a határszéeli forgalomra vonatkozó útlevel-, igazolvány- és idegen-rendészeti tárgyaló rendeletek úgy, a mint azok jelenleg érvényben állanak, a gyakorlati csendőrszolgálatból merített adatokkal kapcsolatba hozva, a következőkben ösmertessenek.

Mivel pedig a szolgálat ezen ága a szerint, a mint az a belföldön vagy pedig a határszélen kezeltek, a dolog természetéből kifolyólag különböző; a könnyebb áttekintés végett tárgyunkat is felosztjuk és pedig a szolgálat különbözősége szerint

A) a belföldi és

B) a határszéli forgalomra vonatkozó idegen- és útlevel-rendészeti szabályokra.

A) A belföldi forgalom.

Magyarországon belől a magyar állampolgárnak nincs szüksége útlevelekre.

Ezen elvi határozványból önként következik, hogy a magyar korona országaiban bárhol illetékes polgár útlevel nélkül utazhat Magyarországon mindenüvé a nélkül, hogy utazhatási engedélyre, azaz útlevelekre szükség lenne, sőt kiterjed ezen kedvezmény az osztrák-magyar birodalom Lajthántúli, azaz osztrák tartományokbeli honosokra is a kölcsönösség elvénél fogva oly módon, hogy útlevel nélkül utazhat a monarchia egyik államának honosa a másik államban és viszont; sem csendőri, sem rendőri közegnek nincs megengedve, hogy a szabad közlekedést akadályozza, az utasokat ok nélkül zaklassa, egy szóval belföldön, — értve az egész osztrák-magyar monarchiát — a belföldieknek szabad forgalma biztosítva van.

Daczára ezen szabadelvű intézkedésnek, mely az útlevelkényszert országunkban teljesen megszüntette, vannak bizonyos okmányok, és pedig igazolványok, könyvecskék és bizonyítványok alakjában, melyeket a honpolgárok némely osztálya a belföldi forgalomban nem kényszerűségből, hanem inkább czélszerűségi szempontból visz magával s melyek a következők:

1. *Igazoló jegy.* Ezen jegyet kizárólag az osztrák-magyar monarchia határain belől szabad használni és a m. kir. belügyminiszterium által 1 krajczáros úrlapokban küldetik meg az igazolványok kiállításá-

val megbizott hivataloknak, t. i. városokban a polgármesteri hivatal vagy a rendőri osztály, községeknek nézve a főszolgabíróknak. Az igazoló jegy 15 cm. magas, 10 cm. széles kemény papirlapból áll, előoldala veres aljnyomattal és magyar szövegű származvánnyal van ellátva, hátsó oldala fehér és az illetőnek személyleírását tartalmazza, érvényes egy évre és vagy 1 forintos vagy 15 krajczáros bélyeggel van ellátva. — Előbbit a minden önálló iparral vagy keresettel bíró egyénnek kell fizetnie, utóbbit a napi kereset után élők, pl. iparos segéddek, napszámosok, sodronyosok, varrónők, munkások stb. fizetik. A kiállításért díj nem szedetik. Az osztrák tartományokban hasonló, csak hogy német szövegű igazoló jegy (Legitimationskarte) használtatik és teljes érvénnyel bír Magyarországra nézve is.

Igazoló jegyeket a kiállító hivatalnál való személyes megjelenés mellett kéjutazók, kereskedők, iparosok általában nagyobb távolságra menők szereznek maguknak és pedig kizárólag óvatosságból, hogy szükség esetén személyazonosságukat tudják azzal igazolni. Pl. ha egy aradmegyei kereskedő Brünben a postával pénzt kap, csak igazoló jeggyel kell kimutatnia személyazonosságát.

Minthogy az igazoló jegyek váltása inkább csak javasolva, mint parancsolva van, ennél fogva a határdejük lejárt utáni használata sem von büntetést maga után, ha belföldön személyes igazolásra vétetnek igénybe, — számos esetben történik meg azonban, hogy a szóban forgó igazolási jegyek külföldi, nevezetesen Német-, Bajor-, Szászországba, Svájc- és Belgiumba stb. való utazásra használtatnak, a mi kétségkívül visszaélés, mert a nevezett országok is az osztrák-magyar monarchia határain kívül esvén, épen úgy tekintetnek külföldnek, mint pl. a keleti országok, s így oda is szabályos útlevelekre volna mindenkinek szüksége.

Az említett visszaélést — ámbár a m. kir. belügyminiszterium attól ismételtén óva intett — elő-

segíti azon körülmény, hogy az illető idegen államok határán az útlevel-ügy ellenőrzése nem szigorú.

2. *Munkakönyv.* Minden iparossegédnek, gyári munkásnak és pinczérnek munkakönyvvel kell birnia, mely szabály alól csak fontosabb teendőkkel megbizott iparossegédek, pl. pénztárnokok, kereskedősegédek, könyvvivők, munkavezetők vannak kivéve. (Lásd 1884. évi XVII. t.-cz. ipartörvényt.)

A munkakönyv nagy nyolczadrétű, 48 számozott lapoldallal biró barna bekötésű könyv, melyet az első fokú iparhatóság, t. i. városokban a tanács — (kerületi kapitány) — községekben a főszolgabíró díj nélkül állít ki előtte ismeretes oly személyeknek, kik írásban bizonyítják, hogy valamely iparágban a segédi minőséghez megkívántató képesítést elsajátították; fizetni való csak a könyv ára és 15 kr. bélyeg, mely bélyeg az első lapra ragasztatik. A hat első lap a könyv tulajdonosának származványát, személyleirását és az ipartörvény főbb pontjait tartalmazza, a többi oldal üresen marad, hogy arra a munkaadók a munkából kilépés alkalmával bizonyításaikat ráírassák.

A felsoroltakból látható, hogy munkakönyvek csak iparossegédnek adatnak, nem pedig tanonczoknak (inasoknak) is; utóbbiak, ha tartózkodási helyüket cserélni akarják, igazoló jegyre van szükségük, s ilyen esetben úgy a segédek, mint a tanonczok legalább is az iparhatóságnál tartoznak a megérkezést jelenteni. Nem utazási okmány tehát a munkakönyv, hiszen ilyenre belföldön nincs szükség, hanem kizárólag kenyérkereset céljából a mesterséget vagy foglalkozást és személyazonosságot tanúsítja s visszaélés annál kevésbé lehetséges vele, mert a teljes származványt és személyleirást tartalmazza és minden helységben újra lajstromoztatik. Ugy ezen könyv, valamint az 1. pont alatt említett igazoló jegyre vagy tulajdonosára a csendőr rendszerint csak felhívás folytán gyakorol szolgálati befolyást, kivéve a később felsorolandó eseteket, midőn önállóan is felléphet.

3. *Szolgálati (cseled) könyv.* Korra való tekintet nélkül minden cselédminőségű személy, azaz a ki magát szerződésileg bizonyos háztartási vagy gazdaság körüli személyes és folytonos szolgálatra bérért legalább egy hónapra kötelezte, tartozik szolgálati (cseled) könyvvel magát ellátni. (Lásd 1876. évi XIII. t.-cz.) Minthogy ezen könyv úgy a nagyság, lapszám, berendezés, bélyeg, kiállító hatóság, valamint nyilvántartás és rendeltetés tekintetében is csaknem azonos a már fennebb ismertetett munkakönyvvel, azon különbséggel, hogy a cselédkönyv a községelöljáróság írásbeli ajánlása alapján állítatik ki s különben is mindenki előtt ismeretes, — ennél fogva bővebb ismertetésétől eltekintünk, csupán felsoroltuk, mint az igazoló okmányoknak a belföldi forgalomhoz megkívántató egyik nemét.

4. *Községi bizonyítvány.* Mezei munkások, cséplők, napszámosok, kik, ha ugyanazon vármegyében is, de idegen községben vállalnak munkát, köteleztetnek az 1876. évi XIII. törvényczikk által magukat községi bizonyítvánnyal ellátni, mert ilyen nélkül az országban utazhatnak ugyan, de munkába fel nem fogadhatók, sőt ha munka és bizonyítvány nélkül taláztatnak, kiteszik magukat azon veszélynek, hogy a csendőrség által mint munkanélküli csavargók letartóztatattanak és a szolgabírói hivatalnak átadatnak, vagy már az előjáróság, melynél munkát keresnek s melynél megérkezését mindenki jelenteni tartozik, hasonló okból kiutasítja, esetleg eltolonczoltatásukat kieszközli. Saját érdekében van tehát munkakeresés végett, belföldön idegen helyre menő minden egyének, hogy magát községi bizonyítvánnyal lássa el, melyért díj nem fizetendő, csak 15 kros bélyeg; sőt azon kedvezmény is fennáll, hogy ha egész család vagy egy községből ugyanazon munkára többen együtt mennek, egy bizonyítványt vehetnek. Ezen bizonyítványban — miután meghatározott minta nincs — legalább is a név, születési és illetőségi község s az úti cél felemlítendő. A szóban forgó

osztályhoz tartozó egyének azonban legcélszerűbben teszik, ha igazoló jegyet szereznek be. (Lásd 1. pont.)

Oly személyek, kiknek szolgálati (cseléd) könyv vagy községi bizonyítvánnyal kell ellátva lenniök és szolgálatukat önkényüleg odahagyják, de semmi más büntethető cselekményt nem követtek el és más községbe távoztak, a csendőrség által csakis szolgabirói felhívás folytán tartóztathatók le és adandók át azon község előjáróságának, a honnan megszöktek, — de gazda vagy munkaadó és jószágigazgató vagy a jószágkezelő kérésére még akkor sem, ha utóbbiak a szolgabiróságtól nyertek volna is általános felhatalmazást arra, hogy a csendőrséget igénybe vegyék. Ez utóbbi mint visszaélés be van szüntetve.

A fennebbiekben fel vannak sorolva azon okmányok, melyeket állás, foglalkozás vagy kitűzött cél szerint belföldiek a monarchia határán belől magukkal vinni ugyan nem kötelesek, de saját érdekükben igen célszerűen teszik, ha azok valamelyikével magukat ellátják.

Ismételten hangsúlyozzuk, hogy az ismertetett okmányok nem útlevelek, ilyenre szükség az ország belsejében nincs, minthogy senkit elfogadható ok nélkül utazásában akadályozni a csendőrnek nem szabad; de megkönnyítik az utazást, segítenek a személyt gyorsan igazolni, s legtöbb esetben foglalkozást, kenyeret kapni. Csupán szükséges, hogy a csendőr ezen igazolási okmányokat is rendszeresen megismerje, bennök gyorsan tájékozódják, esetleges hamisítást felismerjen. Csak így felelhet meg a szolgálati utasításunk 55. §-ában kitűzött azon feladatnak, mely szerint az utasok és idegenekre nézve fennálló rendőri szabályokat figyelemmel kell tartania.

Minthogy tehát az akadálytalan utazhatás elve a belföldön szigoruan fentartandó — az utasok és idegenek iránti rendőri szabályok csak abból állhatnak, hogy:

a) utasok és idegenek, bármely osztályhoz tartozanak, városok- vagy községekbeni tartózkodásuk alatt magukat tisztességesen viseljék és ott tartózkodásukat a rendőri hivatalnál bejelentésük vagy jelentésük.

Egyébiránt az útlevel-ügygyel kapcsolatos bejelentési ügy nálunk jelenleg úgy áll, hogy e tekintetben is általános érvényű szabályok nincsenek s a bejelentés kötelezettségének kimondása vagy szabályozása az illető város vagy község tetszésétől függ. A fővárosban a bejelentési ügyet az 1879. évi 28. törvényczikk szabályozza s az ott érintett feltételek mellett életbeléptethető más városokban is;

b) a községek és városokon kívül talált utasok és idegenek az útrendőri szabályokat — miként azt minden törvényhatóság a saját területére nézve megalkotta, — betartsák. E tekintetben a csendőrnek önálló ellenőrzési, esetleg feljelentési kötelessége van;

c) a bármely okból gyanusak igazolásra szorításának. S szolgálatának ezen része az, mely tulajdonképpen a legfontosabb az útlevel- és idegen-rendészet kezelésénél, midőn t. i. kényszerítve látja magát az utasok és idegenek megállítására és igazolásra vonására. Ez egyfelől igaz, hogy felelősséggel jár, mert nem engedhető meg, hogy a csendőr tetszésétől vagy önkényétől tétessék azon utasok és idegenek zaklatása függővé, kik megállításra okot nem szolgáltatnak s így méltán panaszt emelhetnének; de másfelől épen szolgálati utasításunk (55. §.) rója a csendőrre azon kötelességet, hogy ha alapos ok van rá, minden utast igazolásra kell vonni. Legelőbb is tehát pontozatokba gyűjtsük össze azon okokat, melyek a csendőrt feljogosítják vagy jobban mondva kötelezik az utast és az idegent igazolásra vonni. Ezek a következők:

1. ha az idegen vagy utas nyomozó levéllel üldöztetik, esetleg az üldözötthöz feltűnően hasonlít;

2. ha valaki a csendőr láttára kitér, eltűnni törekszik, zavarba jő, arcszínét változtatja, arcát betakarja, tetteiben haboz, rosszullétet színlel stb.;

3. ha az utas viselkedése botránnyos vagy ijedelmet gerjesztő ;

4. ha ruházata, láthatóan viselt szalag és jelvényei a magyar állameszme ellen valók s így tiltottak ;

5. idegen államok bujtogató ügynökei, terepfelvételek vagy tereptanulmányokkal foglalatostkodók, házalók, vándorlók, csavargók, nyilvántartott vásári zsebmetszők és csalók vagy ezekben gyanusak, — szóval olyanok, kik a csendőrben megfigyelése alapján gyanut gerjesztenek, hogy a személy- és vagyonbiztonság, a közrend és közcsendre s az államérdekre veszélyesek lehetnek.

A mint elkerülhetetlen szükséges, hogy a csendőr az utasnak díszes öltözete, finom modora, esetleg kihívó, henczegő magaviselete által magát tévútra ne vezettesse és eltökélt szándékától, hogy őt igazolásra vonja — ha ok van rá — eltántorítani ne engedje ; ép oly kevéssé tartóztassa őt vissza kötelessége teljesítésétől abbéli aggodalma, hogy az igazolásra vont egyénnél a gyanú talán nem valósul s így esetleg bepanaszoltatik, — ellenkezőleg, tartózkodás nélkül és inkább több, mint kevesebb esetben éljen a csendőr igazoltatási jogával, csak elfogadható ok legyen rá, mert ez éber örökösre, tevékenységre mutat s megtermi jó gyümölcsét, visszatükröződik az örskörlet nyugodt, rendezett voltában. Sőt a legkényesebb, a legbajosabbnak vélt helyzetből is tisztességgel és diadallal bontakozik ki a csendőr, ha az utas- vagy idegennek igazolásra vonásával fellépése határozott, óvatos, feltűnés nélküli és végül kiméletes is.

A határozott fellépés már a sikernek fele, neveli az öntudatot a csendőrben, meggyőzi az ellenfelet szándékunk komolyságáról, de arról is, hogy kötelességünket ismerjük s így elejét vesszük esetleg ellentállási hajlamának is.

Ovatosság a saját személyére nézve itt és minden alkalommal szükséges a csendőrnek, mert ismeretlen

emberrel van dolga és soha sem tudhatni, kiben minő szándék rejlik s azért a csendőr megfeszített figyelemmel viseltessék minden iránt a nélkül azonban, hogy csupa óvatosságból a habozásnak csak árnyékát is elárulná.

A feltűnést kerülni és kiméletesnek azért kell lenni, mert ha valaki a csendőr által belföldön vonatigazolásra, mindenkinek figyelme oda irányul, kíváncsiak tolongnak oda s az illető talán gúny vagy szánakozás tárgya lesz. Ezen kínos helyzettől az által kiméltetik meg, ha a csendőr lehetőleg elkülönített helyen és gyorsan végez, sértő vagy durva kifejezéstől óvakodik, száraz, kimért, de egész illedelmes hangon beszél s így az illetőnek — ha hibás vagy bűnös lenne is, sem tekintélyét, sem önérzetét nem sérti, de másfelől csakis ezen eljárás teszi lehetővé, hogy azon esetben, ha az igazolásra vont utast a csendőr háborítlanul tovább bocsátaná, ennek nem lesz oka az eljáró csendőr ellen panaszt emelni.

Még annak megbeszélése van hátra, hogy mit fogadhat tehát el a csendőr igazolásul? Kétségkívül első sorban azon okmányok fogadandók el a belföldiektől igazolásul, melyek fennebb 1—4. pont alatt ismertetve vannak, külföldieknek kizárólag a saját államuktól kiállított útlevelet kell előmutatniok s nagy figyelmet fordítson a csendőr, hogy a megkérdezettnek adatai és külseje pontosan megegyeznek-e a magával vitt okmány tartalmával s vizsgálja meg, nincs-e utóbbiban vakarás vagy észrevehető hamisítás. Megtörténik, hogy az igazolásra vont utasnak nincs hatóságilag kiállított igazolványa. Itt is, mint fennebb, nem annyira az uti célnak, mint a személy kilétének vagy azonosságának megállapítása a fődolog s elegendő, ha az utas más hitelt érdemlő vagy ismeretes személylyel, nála levő másnemű irományokkal stb. igazolja kilétét.

E tekintetben egyáltalán nem szabad a fáradságot sem kimélni, s így az esetben, ha az illető magát azonnal igazolni nem tudná, de pl. valamely kör-

nyékbeli egyénre hivatkozna, akkor azon községig kell vezetni, a hol kilétéről tanuskodhatnak s itt el ne mulassza a csendőr az előjáróság közbejöttét s ha szolgabiróság véletlenül ott lenne, azért is igénybe venni, vagy a távirót felhasználni s illetékességi helyéről sürgős választ kérni, hogy tényleg ismerik-e, s a megállított gyanutlan-e? Az eljárás eredményétől függ aztán, hogy a csendőrijárőr talál-e okot a letartóztatásra, esetleg csak a közvetlen elővezetésre egy közel levő szolgabirói hivatalhoz, — hol nem egészen gyanutlan utasok szóbeli jelentés mellett adatnak át, — vagy pedig igazoltnak találja és szabadon bocsátja az utast. Azon harmadik és itt-ott előforduló eljárás, hogy csendőr-járőr egy ismerős személynek jótállása mellett bocsát szabadon olyant, kire már szolgálati befolyást gyakorolt, de a gyanú alól fel nem mentett — helytelen s merőben szabálytalan eljárás.

*

Bevégzésül — miként az *a*) pont alatt is kilátásba helyeztetett — a tolonczszabály legyen itt felsorolva főbb pontjaiban és összefüggésben az idegen-rendészettel.

A tolonczszabály szerint a következők tolonczolandók el:

1. Csavargók, szokásos munkakerülők, szolgálatukat ok nélkül minduntalan változtató cselédek, hatósági engedély nélkül az utcán vagy házról-házra koldulók, a közbiztonságra alaposan gyanus egyének, ha nem oda illetékesek, a hol találtatnak, s foglalkozást vagy fentartási jövedelmet nem tudnak kimutatni.

2. Oly egyének, kik közbotrányt, erkölcstelen korhelyéletet élnek s a községből kiutasításnak nem engedelmeskednek, vagy kötött útlevéllal utasítatván illetőségű helyökre, az előirt iránytól önkényüleg eltértek, továbbá kéjnök, ha a hatósági szabályt megszegik s nem tartózkodási helyükre illetékesek.

3. Elbocsátott fegyenczek, ha az 1. vagy 2. pontban felsoroltak közé tartoznak vagy a kihágásokról szóló törvény 62—70. §. szerint voltak büntetve.

4. Kiutasításra ítélt külföldiek, kik vagy a fennebbi csoportok valamelyikéhez tartoznak vagy az állam és béke szempontjából veszélyesek.

A négy pontban felsoroltak elfogatását a községi előjáróság rendeli el (a maga közegeinek, de nem a csendőrségnek, 13. §.) s csak akkor kísérteti be a tolonczhatósághoz, t. i. szolgabirói (rendőrkapitányi) hivatalhoz, ha azt az illető maga óhajtja vagy a községelőjáróság a tolonczozandónál talált okmányokból nem bírja azon adatokat kétséget kizáróan megállapítani, melyekből a szolgabiróság az eltolonczozást határozatilag kimondja.

A szolg. utasítás 73. §-a szerint a csendőrség tolonczszállítmányok kísérésére rendszerint nincs hivatva s csupán az ország határszélén a jelenleg m. kir. belépő állomásnak nevezett veszteg intézetektől vagy magyar határszéli rendőri hatóságtól átvett tolonczokat kíséri a legközelebbi szolgabirói (rendőrkapitányi) hivatalhoz. A tolonczügy tagadhatatlanul összefügg a közrend, csend és biztonság fentartásával, mert csakis a községben nem illetékes, tehát idegen csavargó, naplopó, munkakerülő, közbotrányt előidéző, korhely vagy már kiutasított stb. egyéneket szabad eltolonczoztatni, — ez tehát kiválóan idegen-rendészet. Különben is az eltolonczozás nem egyéb mint óvintézkedés, hogy jó előre eltávolíttassanak azon elemek, melyek a tisztességes emberek személyét, vagyonát, csendes, békés életét zavarják s veszélyessé válhatnak, erre pedig a csendőrség nagy mértékben foly be már az által is, hogy az eltolonczozandók nagy részét ő fogdossa össze s szolgáltattja be a szolgabirói hivataloknak.

B. A határszéli forgalom.

Egészen eltérő és összehasonlíthatatlanul könnyebb csendőrségi szempontból a határszéli forgalom ellenőrzése, mert itt rendes körülmények között azon egy elv áll, hogy az osztrák-magyar birodalom határán ki- vagy belépő minden egyénnek útlevéllal kell bir-

nia. Itt tehát fennáll az útlevelekényszer még azon szokással szemben is, hogy némely nyugati államba való belépésre nem követelnek útlevelet, de nem nyilatkoztatták ki, hogy útlevél náluk szükségtelen.

Előre legyen bocsátva, hogy itt csak a rendes utakon történő határszéli forgalmat értjük, a hol mindenütt gondoskodva is van, miszerint az államnak valamely közege, pl. szolgabíró, m. kir. belépő állomásvezetőség vagy vámhivatal az államrendőri teendőkkel meg legyen bízva, kik mellett végrehajtó közegekül a csendőrök működnek s főképen arra ügyelnek, hogy a határt útlevél nélkül vagy hogy az illető útlevelét ne láttamoztatta volna — senki át ne lépje.

A külföldi államok mindenikével azon kölcsönös viszonyban állunk, hogy az általuk szabályszerűen kiállított útlevelek országunkba való belépésre és viszont jogosítanak, távol vezetne azonban ezélnk-től, ha mindenik állam által kiállított útlevelet részletesen ismertotnénk, a földolokban amugy is egyenlők, t. i. az utas nevét, származványát, személyleírását, utazási czélját, esetleges útítársának felemlítését, az útlevél érvényességének idejét s a láttamozásra helyet kell tartalmazniok. Itt csak a Magyarországon kiállított utazási okmányok részletezésébe bocsátkozunk, melyek között első helyen áll az úgynevezett

a) *Útlevél külföldre*, alatta «Passe-port» felirattal. Ez a mostani alakban 1878 január 1-től kezdve és csakis a belügyminiszterium által állíttatik ki bel-földiek számára, 16-odrótú füzetből áll, barna borítéklappal és 16 számozott lapoldalt tartalmaz. Az első 6 lapoldalon magyar és francia nyelven az útlevél szövege olvasható. A belső lapok sűrűs, simított, bordás papírból vannak, kék aljnnyomattal, nemzeti színű fonállal átfűzve, mely a hátulsó borítéklaphoz belől van pecséttel odaragasztva.

Útlevél elnyerésére az illetékes község tesz írásbeli ajánlatot (elő-útlevél) az alispáni hivatalhoz, közli

egyidejűleg az illetőnek származványát és pontos személyleírását, egyidejűleg odaesatolva a bélyeg- és kiállítási költséget. Minden önálló keresettel bíró egyén 1 forintot bélyeg és 1 forintot kiállításiért fizet, ha azonban az útlevélért folyamodó napszámos, munkás, eseléd, iparosság, sodronyos, varrónő stb. általában oly személy, ki napi kereset után él, csak 15 kr. bélyeg és 5 kr. kiállítási költséget fizet. Az alispáni hivatal úgynevezett ajánlati táblázat alakjában terjeszti elő a belügyminiszteriumhoz az útlevelhez szükséges adatokat. Az útlevél 1—12 hónapra szólhat.

Ezen magyar útlevél az egyedüli, mely a külföldre menni s onnan visszatérni jogosít, — szükséges azonban, hogy a Török- és Oroszországba menők, ezen országoknak Budapesten székelő ügynöksége által útlevelüket előbb láttamoztassák. Katona-kötelezettek és izraeliták csak feltételesen kapnak Oroszországba útlevelet. Amerikába szóló útlevelet csak elkerülhetetlen esetekben adnak, de munkakeresők, napszámosok és iparosságok az Amerikába szóló útlevelettől ki vannak zárva.

Ujenczozási kötelezettek csak az állítási idő után, tartalékos és szabadságolt katonák és honvédek pedig csakis az illetékes hadkiegészítő parancsnokság írásbeli engedélye mellett kaphatnak útlevelet, azonban 15—30 napra szóló és lejjebb tárgyalandó *Utazási igazolványt* ily engedély nélkül is nyerhetnek az alispáni hivataltól, ha a fogyvergyakorlatnak nem kell eleget tenni.

A határszéli forgalomban útlevél gyanánt előfordul még az

b) *Úti igazolvány* és a

c) *Határátkelési jegy*, de mind a kettő kivételesen csak a Dunafejedelemségekbe való átkelésre jogosít és csakis oly egyéneknek adatik, a kik a Dunafejedelemségekkel határos magyar vármegyékből valók.

Az *úti igazolvány* egy 17 cm. széles és 21 cm. magas lap, sűrűs aljnnyomattal, a legszükségesebb

származványt, személyleírást és nevet az első oldalon tartalmazza, érvénye 15—30 napig tarthat, kiállítás mód, bélyeg és költség azonos az útlevélével, csak-hogy rendszeren nem a belügyminiszteriumban, hanem ennek megbízásából az illető vármegye alispánja által állíttatik ki, de a belügyminiszteriumból kapott úrlapokon.

A *határátkelési jegyet* 5 napi tartamra határszélen az államrendőri teendőkkel megbízott hivatal főnöke állíthatja ki, de csakis oly községbelieknek, mely községek területe az országos határig terjed és csakis az előjáróság utalványja alapján. Ezen határszéli igazolvány rendszeren fél ív papírra van nyomtatva s azon bélyegkötelezettségnek van alávetve, mint az útlevél, de tekintve, hogy csakis a szegényebb nép, t. i. munkások, napszámosok veszik igénybe, ezeknek bélyegtelenül adatik ki; ha ezek az öt napot túllépik, büntetésül a bélyegilletéket meg kell fizetniök.

A felsorolt háromféle utazási okmányon kívül az osztrák-magyar monarchiának külföldön székelő consulai is állítanak ki útlevelet osztrák-magyar alattvalóknak Magyarországra leendő visszatérés céljából vagy rövid itt tartózkodásra, de ezeknek alakja, érvényességi tartama és célja különböző.

Az útlevelek megvizsgálásánál főgondját arra fektesse a csendőr, hogy azok az általános kellékekkel bírnak-e? — nevezetesen a név, foglalkozás, kor, születési és illetékeségi hely, utirány, személyleírás és sajátkezű aláírás talál-e a csendőr által tett összehasonlítás vagy megkérdezés eredményével, vajjon a vele utazó személyek pontosan bevezetvék-e az útlevélbe, hamisítás az aláírásra nézve nem fordult-e elő, a pecsét nincs-e utánozva vagy felragasztva, látható-e vakarás az okmányon, az útlevél érvényességi ideje nem járt-e le? Nagyon összeszakadt és megrongált útlevelek, melyekből az adatok nem vehetők ki tisztán, vagy valamely adatra nézve aggályosak, kifogásolandók és a határszélen államrendőri teendőket végző hivatalfőnököknek a tulajdonossal együtt átadandók.

Megtörténik különösen csoportosan külföldre menő fuvarosok-, munkások- és családeknel, hogy vagy idegen névre szóló, ingyen kapott vagy pénzen vásárolt útlevéllal kísérik meg a határon átjutni vagy pedig 2—3 fiatal személyt, különösen leányt, gyermekének vall valamely idős személy, pedig gyermeke sincs. Ilyenkor a visszaélést a csendőr könnyen kiderítheti, ha őket elkülönítve egymástól, minden részletre kikérdezi, t. i. nemcsak a saját viszonyait, hanem valamennyiét megtudakolja; mert nem jegyezheti meg magának minden egyes az egész társaságnak esetleges álnévét és betanított szerepét s így kétségkívül rajta vesztenek.

Előfordult az is gyakran, hogy idegen utasoknak, különösen úgynököknek útlevelében egy-két személy is be volt jegyezve mint utazótárs, a ki tényleg jelen sem volt; de mentéségül sikerült az utasnak valamely ürügyet szinlelni, — visszaútaztában magyar földről pedig rendszeren egy-két leányt vitt magával mint útítársat. Minthogy ezen visszaélés által sok belföldi s különösen leány családot ki az országból, kik messze földre, többnyire erkölestelen célból szüldtattak el, intézkedés tétetett, hogy szolgálatkeresés céljából külföldre menő minden leánytól külön-külön útlevél követeltessék.

*

Ezen adatok ismerete és felhasználása — ámbár nem lehet kimeríteni az utasok számtalan csalátságát s merőben ártatlannak látszó ürügyeit, melyekkel csalárd módon törekeshnek az ország határára átjutni — képesítendi a csendőrt, hogy az útlevelek és utazók ellenőrzése körüli teendőinek minden irányban eleget tehessen. Még egyszer hangsúlyoztatik, hogy ehhez nagy figyelem és bizonyos fokú ügyesség kell, mely tulajdonságok a határszélen és annak közelében portyázó csendőrtől annál inkább követeltetnek, mert rendkívül nagy a száma azoknak, kik az ország határára vagy útlevél (igazolvány) hiányában vagy csempészett tárgyak miatt állítakon s titokban

lépnek út. Különösen kedvez ezeknek azon körülmény, hogy a határszélen vagy ahhoz közel közutak, telepítvények, iparvállalatok, szén- és mészkőtelepek vannak, nyújtak legelnek stb. Ide tartanak legelőbb is azok, kik útlevél nélkül akarnak kimenni; a látogatásra nem is hiányzik az ürügy. Hogy aztán a tapasztaltabbak magukra, a többiek pedig a szállást adók vezetésével — kik különben is tisztaszeretlen, fizetésért kezelik a személy- és egyéb esempészetet — jussanak át a határon; már nem is okozhat nagy veszélyt és kockázatot.

Ezennek folytán a csendőr gyakran, lehetőleg éjjel ellenőrizzék a közutakat, általában a határszél felé és onnan jövő minden embert, főképen ha nem a szokott közlekedési vonalon jár — kérdezzék ki és ébersége ez irányban is jó hatást fog eredményezni.

Az elővigyázatokról.

A csendőrségi szolgálati utasítás 53. §. 3. bekezdése szerint a csendőrnek általában minden körülmények között szolgálatteljesítése alkalmával a legnagyobb óvatosság tételik kötelességévé, úgyazintén a csendőrnek az ellenőrzési esetekben követendő magatartására vonatkozó «Vezérfontus» majdnem minden egyes §-a óvatosságra és elővigyázatra inti a csendőrt. Száz meg száz esetről bizonyult már be az, hogy a csendőr fontos, de veszélyes pályáján az óvatosság, az elővigyázat nemcsak mellőzhetetlen, de határozottan nélkülözhetetlen, mert a jelzett keltések mellőzése által nemcsak fűrdözésnek sikere, hanem saját élete és testi épsége is kockáztatva, a legnagyobb mérvben veszélyeztetve van; és mennyi szomorú tapasztalattól lettek volna sokan megkímélve, hány derék csendőr élete nem esik a rejtekben lakelődő orgyilkos fegyverének áldozatává, ha mindazon elővigyázati rendszabályok, melyek minden csendőrnek épen úgy mint a szolgálatnak csak üdvére és előnyére vannak, lelkiismeretesen betartatnának!

Szolgáljon e tárgyban példa gyanánt a következő esemény.

Az 1889. évi április hó 25-én a zentai őrszél Gút Ferencz járőrvezető és Klemm Ferencz csendőrből állott lovas járőr a második számú őrszél leportyázására kivezényeltetvén, utasítottak, hogy a jelzett őrszélben lakó közértalmuakat, különösen pedig Barna Péter tanyai lakost, mint a közértalmuak leg-hírhedtebbjét és legveszedelmesebbjét, okvetlen ellenőrizzék.

A járőr előírt szolgálatát pontosan teljesítve, éjjel 11 órakor Barna Péter tanyájához közeledett; azonban ismerve a most említettnek veszedelmes voltát, Gút Ferencz csendőr járőrvezető Klemm Ferencz csendőr járőrtársának a «forgópisztoly megragadását» elrendelvé, egyzsermind ő is «megragadott forgópisztolyal» folytatta a most említett tanyához további megközelítését. Megjegyezve legyen, miszerint a jelzett éjjel borús volt, finom, páraeszerű eső pormetezett és koromsötétség uralkodott.

A tanya vert vályogból készült kerítését mintegy 12—15 lépésre megközelítve, Gút Ferencz csendőr járőrvezető — minthogy a tanyaházban teljesen sötét volt — átküldte a tulajdonos után kérdezősködött. Miután ismételt kérdésére választ nem kapott, a járőr — megragadott forgópisztolyal — a kapu felé lovagolt, még pedig a csendőrök egymás mögött, minthogy a tanyahoz vezető út oly keskeny, hogy a két oldalt elterülő vetések miatt — a nélkül, hogy abban eltérés által kár okoztaszék — egymás mellett nem haladhattak.

Abban a pillanatban, midőn az elől lovagoló Gút Ferencz csendőr járőrvezető a tanya kapuját öt lépésnyire megközelítette, hirtelen megpillantotta, miszerint a kapu kinyitva van és Barna Péter bal kezével a kapu felső fogantyúját tartja, míg jobb karja egyenesen kinyújtva, forgópisztolyával a járőrt célba vette. Gút Ferencz csendőr a veszély nagyságát rögtön felismerve, miután felzúzlására ideje nem volt,